

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

UNIVERSITY OF SARAJEVO
FACULTY OF PHILOSOPHY

71000 Sarajevo, Franje Račkog br. 1,
Bosna i Hercegovina
Poštanski pretinac br. 347
Telefoni: ++ 387 33 20 36 43; ++ 387 33 20 45 99;
++ 387 33 25 31 00; ++ 387 33 20 35 50
Dekan: ++ 387 33 25 31 11
Sekretar: ++ 387 33 25 32 02
Fax: ++ 387 33 66 78 73
e-mail: dekanat@ff.unsa.ba

Vijeće Fakulteta

Broj: 02-01/331

Sarajevo, 22. 9. 2023. godine

Na osnovu člana 69. i 108. Zakona o visokom obrazovanju Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 36/22.), člana 111. i 168. Statuta Univerziteta u Sarajevu, broj: 01-14-5-1/23 od 26. 7. 2023. godine, Odluke Vijeća Univerziteta u Sarajevu - Filozofskog fakulteta, broj: 02-01/430 od 10. 10. 2022. godine, prijedloga odsjeka/katedre/predmetnih nastavnika: Odsjek za anglistiku, broj: 02-02/144 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za arheologiju, broj: 02-06-ARH/44 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za bosanski, hrvatski i srpski jezik, broj: 02-03/86 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za filozofiju, broj: 02-04/94 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za germanistiku, broj: 02-05/112 od 20. 9. 2023. godine, Odsjek za historiju, broj: 02-06/92 od 20. 9. 2023. godine, Katedre za historiju umjetnosti, broj: 02-06-HUM/30 od 21. 9. 2023. godine, Odsjeka za komparativnu književnost i informacijske nauke, broj: 02-08/95 od 21. 9. 2023. godine, Odsjeka za orijentalnu filologiju, broj: 02-10/250 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za pedagogiju, broj: 02-11/118 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za romanistiku, broj: 02-12/91 od 20. 9. 2023. godine, Odsjek za slavenske jezike i književnosti, broj: 02-13/45 od 21. 9. 2023. godine, Odsjek za sociologiju, broj: 02-14/39 od 22. 9. 2023. godine, Mišljenja, broj: 03-02/799 od 20. 9. 2023. godine, Vijeće Fakulteta na 23. elektronskoj sjednici održanoj 22. 9. 2023. godine, *donijelo je*

ODLUKU

I

Usvajaju se PROGRAMI RADA NA PREDMETIMA (SILABUSI) ZA STUDIJSKU 2023/2024. I 2024/2025. GODINU (IZMJENE I DOPUNE POSTOJEĆIH I NOVI SILABUSI ZA NASTAVNE PREDMETE PO NASTAVNIM PLANOVIMA I PROGRAMIMA 2019/2020. KOJI SU PO PRVI PUT U PRIMJENI):

- ODSJEK ZA ANGLISTIKU
- ODSJEK ZA ARHEOLOGIJU
- ODSJEK ZA BOSANSKI, HRVATSKI I SRPSKI JEZIK
- ODSJEK ZA FILOZOFIJU
- ODSJEK ZA GERMANISTIKU
- ODSJEK ZA HISTORIJU
- KATEDRA ZA HISTORIJU UMJETNOSTI
- ODSJEK ZA KOMPARATIVNU KNJIŽEVNOST I INFORMACIJSKE NAUKE
- ODSJEK ZA ORIJENTALNU FILOLOGIJU
- ODSJEK ZA PEDAGOGIJU
- ODSJEK ZA PSIHOLOGIJU
- ODSJEK ZA ROMANISTIKU
- ODSJEK ZA SLAVENSKE JEZIKE I KNJIŽEVNOSTI
- ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU.

II

PROGRAMI RADA NA PREDMETIMA (SILABUSI) ZA STUDIJSKU 2023/2024. I 2024/2025. GODINU iz stava I. ove odluke objavit će se na oglasnim pločama i web stranici Fakulteta.

III

PROGRAMI RADA NA PREDMETIMA (SILABUSI) ZA STUDIJSKU 2023/2024. I 2024/2025. GODINU iz stava I. ove odluke sastavni su dio ove odluke.

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Kenan Šljivo

DOSTAVITI:

1. Odsjecima x14
2. Dekanu Fakulteta
3. Prodekanima Fakulteta x3
4. Sekretaru Fakulteta
5. Službama Fakulteta
6. Web
7. Uz zapisnik
8. Arhiva

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

02-06/92

Datum: 20.9.2023 god.

Upute Fakulteta
Prodekanu z nastavu
20.9.2023 Fahd

UNIVERZITET U SARAJEVU-FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA HISTORIJU
Sarajevo, 20.9.2023. godine

PRODEKANESI ZA NASTAVU I STUDENTSKA PITANJA FAKULTETA

PREDMET: *Izmjene i dopune silabusa za studijsku 2023/2024. godine*

Poštovani,

U skladu sa Vašim dopisima broj: 01-04/56 od 22.5.2023. godine i broj: 01-05/12 od 30.8.2023. godine u vezi sa dostavljanjem izmijenjenih i dopunjenih/novih silabusa, u prilogu dostavljamo silabuse sljedećih nastavnika: Prof. dr. Amir Duranović i prof. dr. Amra Šaćić Beća.

Srdačno,

Rukovodilac podorganizacione jedinice

Prof. dr. Fahd Kasumović

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	ARHIVI I HISTORIJA				
Šifra/kod	FIL HIS 266	Status (obavezni ili izborni)	IZBORNI	ECTS	2
Ciklus studija	PRVI	Semestar	TREĆI	Ak. godina	2023/2024 2024/2025 2025/2026
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Amir Duranović, vanredni profesor			Prema rasporedu, online
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E-mail: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 161	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	-			Termin konsultacija
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:			
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 1 seminar: 1 vježbe: -				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Sadržaj kolegija: Arhivi i historija. Arhivistika i historiografija. Pojam, predmet i zadatak arhivistike. Arhivi, arhivistika i društvo. Arhivska djelatnost i tranzicija društva. Arhivi, historija i druge baštinske ustanove: historija i značaj. Arhivska djelatnost u Bosni i Hercegovini. Arhivi u Bosni i Hercegovini. Arhivi u jugoistočnoj Evropi. Arhivi i historija Bosne i Hercegovine. Arhivi, arhivistika i kultura. Uloga arhiva u javnosti. Arhivistika, demokratija i arhivistička etika. Standardizacija arhivske djelatnosti. Međunarodni standardi i standardizacija arhivskog znanja. Arhivska djelatnost i Evropska unija. Izazovi savremenog doba: digitalizacija i sloboda pristupa informacijama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznati studente sa osnovnim pojmovima arhivistike, arhiva i njihovog značaja za historiju i historiografiju te njihove međusobne povezanosti i uvjetovanosti.				
Ishodi učenja	Nakon okončanog kolegija studenti su upoznati sa značajem arhiva i arhivistike za historiju te razumiju društvenu, kulturnu te obrazovnu dimenziju arhivskih ustanova i njihove međusobne povezanosti sa historijom. Studenti razumiju, povezuju i praktično koriste stečena znanja u vlastitom profiliranju i izgradnji. Stečena znanja i vještine mogu praktično primijeniti u svome istraživanju i istraživačkom radu u arhivu.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje sa sadržajem i ciljevima predmeta. Osnovna i dopunska literatura. Upoznavanje sa

	načinima izvođenja nastave i provjera znanja u skladu sa higijensko-epidemiološkim mjerama tokom zimskog semestra.
2.	Pomoćne historijske discipline i arhivistika.
3.	Pojam arhiva i arhivske građe. Razvoj arhiva, arhivske službe i arhivistike kao pomoćne historijske nauke.
4.	Arhivski fondovi i zbirke.
5.	Spoljna služba arhiva (registrature).
6.	Unutrašnje uređenje arhiva.
7.	Sređivanje arhivske građe: tematski sistem, fondovski sistem, registraturni sistem i sistem slobodne provenijencije.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata:
9.	Konzervacija i restauracija arhivske građe.
10.	Arhivistika i moderni oblici čuvanja kulturne baštine.
11.	Arhivistika u Bosni i Hercegovini. Stanje i perspektive.
12.	Arhivi u Bosni i Hercegovini.
13.	Arhivi u Sarajevu.
14.	Bosanskohercegovačka historija i evropski arhivi. Bosanskohercegovačka historija i arhivi u jugoistočnoj Evropi. <i>Evaluacija rada nastavnika. Ovjera urednosti prisustva nastavi.</i>
15.	Završni test.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu. prema važećim higijensko-epidemiološkim mjerama
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi prvenstveno kroz predavanja o ključnim temama arhivistike. Drugi aspekt rada jesu seminari na kojima studenti samostalno istražuju informacije o načinu rada pojedinih arhivskih ustanova i njihovome značaju za razvoj historiografije o Bosni i Hercegovini i šire. Posebno su predviđene stručne posjete arhivima i drugim javnim ustanovama u Bosni i Hercegovini kako bi se studenti praktično upoznali sa radom arhivskih
---	---

	ustanova, ali i nastankom arhivske građe uopće.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Individualni rad: pisanje eseja</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Završni test</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralna provjera znanja: Test iz gradiva koje se radi tokom semestra u ukupnoj vrijednosti od 50 bodova. • Kritičko propitivanje napisanog eseja (20 bodova). Esej treba biti završen do kraja 14. sedmice semestra. • Završni test (30 bodova) • Popravni ispiti (septembar): pismeni. <p>Napomena: Studenti su dužni ostvariti najmanje 50% mogućeg broja bodova tokom semestra kako bi pristupili završnom dijelu ispita. Ispitu mogu pristupiti studenti sa urednom ISSS prijavom ispita. Dio nastave izvodi se u arhivima i drugim ustanovama o čemu studenti budu obaviješteni putem web stranice Fakulteta.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Polusemestralna provjera znanja	50	50%	2.	Individualni rad: pisanje eseja	20	20%	3.	Završni test	30	30%	Ukupno: 100 bodova			100%
	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																	
1.	Polusemestralna provjera znanja	50	50%																		
2.	Individualni rad: pisanje eseja	20	20%																		
3.	Završni test	30	30%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kožar, Azem. <i>Arhivistika u teoriji i praksi</i>, knj. 1. Tuzla: Regionalni istorijski arhiv Tuzla i Filozofski fakultet Tuzla, 1995. 2. Kožar, Azem. <i>Arhivistika u teoriji i praksi</i>, knj. 2. Tuzla: Društvo arhivskih zaposlenika Tuzlanskog kantona – Arhiv Tuzlanskog kantona, 2005. 																				
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Šezdeset godina Arhiva Bosne i Hercegovine (1947-2007)</i>. Sarajevo: Arhiv Bosne i Hercegovine, 2007. 2. <i>Šezdeset godina Historijskog arhiva Sarajevo (1948-2008) - priča o nama</i>. Sarajevo: Istorijski arhiv Sarajevo, 2008. 3. Žontar, Jože. „Historiografija i arhivistika“, <i>Arhivski vjesnik</i>, god. 42 (1999): 169-176. 4. Faletar Tanacković, Sanjica i Aparac-Jelušić, Tatjana „Ishodišta za proučavanje odnosa baštinskih ustanova u 20. stoljeću: počeci teorijskih promišljanja“, <i>Libellarium</i>, III, 2 (2010): 183-206. 																				
Napomene																					

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODOLOGIJA HISTORIJSKIH ISTRAŽIVANJA				
Šifra/kod	FIL HIS 536	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6 ECTS
Ciklus studija	Drugi ciklus	Semestar	IV semestar	Ak. godina	2023/2024 2024/2025 2025/2026
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (U slučaju gostujućeg predavača i studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Amir Duranović, vanredni profesor			Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi mailom
	Kontakt podaci	Kabinet:139 E- mail:amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 161	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	-			Termin konsultacija
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:			
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 4 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegijom je predviđeno savladavanje temeljnih pojmova metodologije historijskih istraživanja, kao što su razvoj metodologije kao znanstvene discipline, izbor teme za naučno-istraživački rad, faze istraživačkog postupka, izbor izvora i literature, strukturiranje rada, tehnike i metode pisanja, prezentacija rezultata istraživanja, baze podataka i repozitoriji.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj ovog kolegija je metodološko osposobljavanje studenata za izradu naučno-istraživačkog rada.				
Ishodi učenja	Na kraju semestra studenti su osposobljeni da razumiju značaj metodologije historijskih istraživanja i da na konkretnim primjerima vlastitog naučno-istraživačkog rada pokazuju ovladavanje svim fazama istraživačkog postupka.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
1.	Prezentacija kolegija <i>Metodologija historijskih istraživanja</i> . Upoznavanje sa Syllabusom, literaturom i načinom vrednovanja znanja studenata.
2.	O naučno-istraživačkom radu, metodi i djelu. Izbor teme i prikupljanje građe
3.	Organizacija i raspored prikupljene građe. Pristupi historiji – izvori, metode i historičari

4.	Uporedna historija i „historija odozdo“. Kvantitativna historija. Historija u brojevima.
5.	Politička i ekonomska historija.
6.	Društvena i kulturna historija.
7.	Feminizam, studije roda i ženska historija.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Javna historija i historija u javnom prostoru. Vizulna historija.
10.	Globalna historija. Ekohistorija i historija okoliša.
11.	Historija i druge znanstvene discipline (arheologija, antropologija, književnost, geografija)
12.	Praktični istraživački rad. Svijet arhiva i digitalni svijet. Usmena historija – glas prošlosti.
13.	Pisanje. Proces pisanja. Tvrdnje i dokazi. Dokumentarna podloga rukopisa. Redigovanje rukopisa. Stil. Revizija rukopisa.
14.	Prezentacija rezultata rada i dostavljanje individualnih eseja.
15.	Diskusija o individualnim esejima. <i>Ovjera urednosti prisustva nastavi. Evaluacija programa rada.</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi kroz predavanja o odabranim temama. Studenti tokom semestra samostalno rade rad o određenoj temi.
---	---

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="480 394 1394 577"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Individualni esej</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Diskusije i aktivnosti tokom semestra</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td colspan="3">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individualni esej napisan u toku semestra i završen u zadatom roku u vrijednosti od 50 bodova. Historiografski tekst cca. 20 kartica standardnog formata o zadatoj temi. • Diskusije i aktivnosti tokom redovnog pohađanja nastave u vrijednosti od 25 bodova. • Polusemestralna provjera znanja u vrijednosti od 25 bodova. <p>Napomena: Studenti tokom semestra trebaju sve predviđene obaveze završavati na vrijeme. Obavezno prijavljivanje ispita u ISSS sistemu. Dio nastave realizira se izvan Fakulteta o čemu studenti budu obaviješteni putem internet stranice Fakulteta.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Individualni esej	50	50%	2.	Polusemestralna provjera znanja	25	25%	3.	Diskusije i aktivnosti tokom semestra	25	25%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Individualni esej	50	50%																		
2.	Polusemestralna provjera znanja	25	25%																		
3.	Diskusije i aktivnosti tokom semestra	25	25%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Šamić, Midhat. <i>Kako nastaje naučno djelo: uvođenje u metodologiju i tehniku naučnoistraživačkog rad: opći pristup</i>, 9. izdanje. Sarajevo: Svjetlost, 2003. 2. Peter Claus and John Marriott, <i>History: An Introduction to Theory, Method And Practice</i>. Routlege, 2012/2017². 3. Carlo Ginzburg, <i>History, Rhetoric and Proof</i>. Brandeis University, 1999. <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Li Kuba i Džon Koking, <i>Metodologija izrade naučnog teksta</i>. Podgorica, 2004. 2. Dž. Blek i D. M. Mekrejld, <i>Izučavanje istorije</i>. Beograd, 2007. 4. И. Тoш, <i>У тpагању за иcтopијoм</i>. Београд, 2008. 5. J. M. Cocking, <i>Imagination: A study in the history of ideas</i>. London & New York, Routledge, 2005. 																				
<p>Napomene</p>																					

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	NASTAVA HISTORIJE I MULTIKULTURALNA DRUŠTVA				
Šifra/kod	FIL HIS 217	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3 ECTS
Ciklus studija	Prvi ciklus	Semestar	IV semestar	Ak. godina	2023/2024 2024/2025 2025/2026
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Amir Duranović, vanredni profesor			Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi
	Kontakt podaci	Kabinet:139 E- mail:amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 161	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	-			Termin konsultacija
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:			
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 2 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Kolegijom je predviđeno upoznavanje sa temeljnim pojmovima i historijskim razvojem multikulturalnih društava s posebnim fokusom na metodološke pristupe izučavanju i metodičke pristupe podučavanju historije u multikulturalnim društvima.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj predmeta je studente osposobiti za razumijevanje vrijednosti multikulturalnih društava u globalnom okviru, historijsku uvjetovanost nastanka i razvoja multikulturalnih društava, na odabranim primjerima pokazati način funkcioniranja multikulturalnih društava u prošlosti, a kroz analizu udžbeničke ponude u nastavi historije kod studenata razviti znanja, vještine i kompetencije promoviranja vrijednosti multikulturalnih društava kroz nastavu historije.				
Ishodi učenja	Po okončanom kolegiju studenti razumiju vrijednosti multikulturalnih društava u globalnom i regionalnom okviru, historijsku uvjetovanost nastanka i razvoja multikulturalnih društava, poznaju metode i pristupe u izučavanju multikulturalnih društava. Stečena znana, vještine i kompetencije koriste u promoviranju vrijednosti multikulturalnih društava kroz nastavu historije.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Prezentacija kolegija <i>Nastava historije i multikulturalna društva</i> . Upoznavanje sa Syllabusom, literaturom i načinom vrednovanja znanja studenata.
2.	Teorijski pristupi razmatranju multikulturalnih društava.
3.	Historiografija i multikulturalna društva.
4.	Metode i pristupi izučavanju multikulturalnih društava. Imperije i nacionalne države: historijska naslijeđa.
5.	Historiografija i povijesti „uspješnih“ i „neuspješnih“.
6.	Evropska dimenzija nastave historije. Razvoj vještina i koncepata u predavanju historije u multikulturalnim društvima.
7.	Kontraverzna i osjetljiva pitanja.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Višestruki uglovi gledanja u nastavi historije – multiperspektivnost.
10.	Mogućnosti učenja „izvan škole“: grad kao „učionica“ i „tekst“.
11.	Udžbenici historije, udžbeničke politike i historijski narativi.
12.	Korištenje novih tehnologija: internet i historija.
13.	Nastava historije u zemljama Jugoistočne Evrope: sličnosti i razlike.
14.	Prezentacija rezultata rada i dostavljanje individualnih eseja.
15.	Diskusija o individualnim esejima. <i>Ovjera urednosti prisustva nastavi. Evaluacija programa rada.</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	
18.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi kroz predavanja o odabranim temama. Studenti tokom semestra samostalno rade rad o određenoj temi.																				
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="480 432 1445 622"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Individualni esej</td> <td>30</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>50</td> <td>50%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Diskusije i aktivnosti tokom semestra</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Individualni esej napisan u toku semestra i završen u zadatom roku u vrijednosti od 30 bodova. • Diskusije i aktivnosti tokom redovnog pohađanja nastave u vrijednosti od 20 bodova. • Polusemestralna provjera znanja u vrijednosti od 50 bodova <p>Napomena: Studenti tokom semestra trebaju sve predviđene obaveze završavati na vrijeme. Obavezno prijavljivanje ispita u ISSS sistemu.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Individualni esej	30	30%	2.	Polusemestralna provjera znanja	50	50%	3.	Diskusije i aktivnosti tokom semestra	20	20%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																		
1.	Individualni esej	30	30%																		
2.	Polusemestralna provjera znanja	50	50%																		
3.	Diskusije i aktivnosti tokom semestra	20	20%																		
Ukupno: 100 bodova			100%																		
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																				
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Robert Stradling, <i>Kako predavati historiju Evrope 20. vijeka</i>. Council of Europe, 2001. 2. <i>Klio na Balkanu: usmjerenja i pristupi u nastavi povijesti</i>. Zagreb: Srednja Europa, 2005. 3. Robert Stradling, <i>Multiperspektivnost u nastavi iz historije: uputstvo za nastavnike</i>. Council of Europe, 2003 <p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hišam Džait, <i>Evropa i Islam</i>. Sarajevo: Starješinstvo IZ BiH, Hrvatske i Slovenije, 1989. 2. <i>Na margini povijesti. Zbornik radova</i>. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju, 2018. 3. <i>Nacije i migracije: studije iz bosanskohercegovačke historiografije. Zbornik radova</i>. Sarajevo: Udruženje za modernu historiju, 2019. 																				
Napomene																					

UNIVERZITET U SARAJEVU – FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	POVIJEST, HISTORIJA, HISTORIOGRAFIJA				
Šifra/kod	FIL HIS 136	Status (obavezni ili izborni)	OBAVEZNI	ECTS	4
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Prvi	Ak. godina	2023/24, 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućih predavača i za studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Amir Duranović, vanredni profesor			Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi mailom
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E-mail: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 161	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	-			Termin konsultacija
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:			
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja: 4 sata				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni pojmovi historijske nauke. Vrijeme, prostor; prošlost, povijest, pamćenje, historija, historiografija. Djelokrug historije. Svijet antike i klasičnih civilizacija. Daleki istok i kineska historiografija. Svijet kršćanstva i svijet islama: srednjovjekovna historiografija. Obnavljanje svjetovne povijesti: od građanskih hronika do humanističke misli. Razvoj historiografije od reformacije do prosvjetiteljstva. Proučavanje prošlosti: od filozofske povijesti do povijesti kao „priče o slobodi“. Novi svijet: američka iskustva. Nastanak struke: Leopold von Ranke, sljedbenici i njemački historizam. Nova historija: strukture, kulturna povijest i škola <i>Anala</i> . Savremeni historiografski trendovi. Pristupi historiji: izvori, metode, historičari. Teorije i pojmovi. Osnove historijske metodologije i opći principi i tehnike naučnoistraživačkog rada.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Osnovni cilj kolegija je sistematski predstaviti razvoj historijske misli i promišljanja prošlosti od najstarijih vremena do danas te razvoj evropske i svjetske historiografije. Centralno pitanje i cilj predmeta je predstaviti osnovne pojmove historijske nauke, njihov razvoj i transformaciju do savremenog doba, sistematizirano ukazati na reprezentativne žanrove, predstavnike, škole, tematski spektar, teorijske i metodološke osobenosti te razumijevanje historije i povijesti u određenom vremenskom periodu. Tokom predavanja studenti se upoznaju sa osnovnim problemima razvoja historijske nauke kao discipline, metodološkim izazovima kako se bi se razvoj historiografije mogao promatrati u cjelini historiografskog naslijeđa i savremenih historiografskih trendova. Ovako koncipiranim kolegijom cilj je uputiti studente, buduće historičare, u značaj razumijevanja povijesti i savremene historiografije i metodologije odnosno, pojedinih historiografija u procesu vlastitog oblikovanja kao historičara.				
Ishodi učenja	Poznavanje i razumijevanje početaka i povijesnog razvoja evropske i svjetske historiografije do savremenog doba; poznavanje i razumijevanje reprezentativnih historiografskih žanrova, predstavnika, škola, tematskog spektra, teorijskih i metodoloških osobenosti te razumijevanje historije i povijesti u određenom vremenskom periodu. Razumijevanje osnovnih teorijskih i				

	metodoloških problema historije kao discipline, primjenjivanje teorijske i metodološke problematike na vlastitom razvoju, vještina analiziranja historijskih tekstova i historiografskih djela prema njihovim teorijskim i metodološkim obilježjima. Sposobnost vrednovanja kvalitete historijskih tekstova i djela te sintetiziranje i primjenjivanje navedenih znanja, vještina i kompetencija u vlastitim istraživanjima.
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa sadržajem i ciljevima predmeta. Osnovni pojmovi o historijskoj nauci. Prostor - Vrijeme - Ljudi. Povijest - Historija - Historiografija. Djelokrug historije. Upoznavanje sa načinima izvođenja nastave i provjera znanja.
2.	Svijet antike i klasičnih civilizacija. Daleki istok i kineska historiografija. Svijet kršćanstva i svijet islama: srednjovjekovna historiografija. <i>Metodološki praktikum.</i>
3.	Obnavljanje svjetovne povijesti: od građanskih hronika do humanističke misli. Razvoj historiografije od reformacije do prosvjetiteljstva. <i>Metodološki praktikum.</i>
4.	Proučavanje prošlosti: od filozofske povijesti do povijesti kao „priče o slobodi“. Novi svijet: američka iskustva. <i>Metodološki praktikum.</i>
5.	Nastanak struke: Leopold von Ranke, sljedbenici i njemački historizam. <i>Metodološki praktikum.</i>
6.	Nova historija: strukture, kulturna povijest i škola <i>Anala</i> . <i>Metodološki praktikum.</i>
7.	Savremeni historiografski trendovi. <i>Metodološki praktikum.</i>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Pristupi historiji: izvori, metode, historičari. <i>Metodološki praktikum.</i>
10.	Historičari i historijski izvori. Lokalna i tradicionalna historija. Uporedna historija i "historija odozdo". Kulturna historija i/ili historija mentaliteta. Kvantitativna historija. <i>Metodološki praktikum.</i>
11.	Teorije i pojmovi. Historija i druge discipline. Historijski proces. Klasa, struktura i pokretačka snaga. Rodne studije. Zajednica i identitet. Ideologija i mentalitet. Izazovi postmodernizma. <i>Metodološki praktikum.</i>
12.	Istraživački postupak: heuristika, kritika izvora, interpretacija podataka, verifikacija podataka, prezentacija rezultata istraživačkog rada. <i>Metodološki praktikum.</i>
13.	Kako pisati historiju? Proučavanje historije. Učenje. Načini korištenja izvora i literature. <i>Metodološki praktikum.</i>
14.	Pisanje historije. Osnove akademskog pisanja. Eseji. Tvrdnje i dokazi. Pisanje historije. Napredno akademsko pisanje. Diplomski i doktorski rad. <i>Metodološki praktikum.</i>
15.	Historiografija: savremeni historiografski trendovi. <i>Metodološki praktikum.</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu prema važećim higijensko-epidemiološkim mjerama
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>U najvećoj mjeri nastava se izvodi kroz predavanja, uz praktično stjecanje vještina radom na konkretnim historijskim izvorima i historiografskim tekstovima koji omogućavaju spoznaju o razvoju historijske nauke i savremenim historiografskim trendovima.</p> <p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Samostalni rad: pisanje eseja</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnosti tokom nastave</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusemestralna provjera znanja: pismena provjera znanja iz gradiva obrađenog tokom prve polovine semestra (40 bodova). • Ocjena pisanog eseja u vrijednosti 10 bodova. Esej treba biti završen do kraja 14. sedmice semestra. • Ocjena aktivnog učešća u debatama i diskusijama o materijalima koji se čitaju tokom nastave: 10 bodova. • Završna provjera znanja: pismena provjera znanja o obrađenom gradivu tokom semestra (40 bodova). • Popravna provjera znanja (septembar): pismeno i usmeno. <p>Napomena: Studenti su dužni ostvariti najmanje 50% mogućeg broja bodova tokom semestra kako bi pristupili završnom dijelu ispita. Ispitu mogu pristupiti studenti sa urednom ISSS prijavom ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Polusemestralna provjera znanja	40	40%	2.	Samostalni rad: pisanje eseja	10	10%	3.	Aktivnosti tokom nastave	10	10%	4.	Završna provjera znanja	40	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Polusemestralna provjera znanja	40	40%																						
2.	Samostalni rad: pisanje eseja	10	10%																						
3.	Aktivnosti tokom nastave	10	10%																						
4.	Završna provjera znanja	40	40%																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)																									
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
Literatura	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Blek, Džeremi i M. Makrejld, Donald. <i>Izučavanje istorije</i>. Beograd: Clio, 2007. 2. Burow, John. <i>Povijest povijesti. Epovi, kronike, romanse i ispitivanja od Herodota i Tukidida do dvadesetog stoljeća</i>. Zagreb: Algoritam, 2010. 3. Karbonel, Šarl Olivije. <i>Istoriografija</i>. Beograd: Plato – XX vek, 1999. 4. Šamić, Midhat. <i>Kako nastaje naučno djelo: uvođenje u metodologiju i tehniku naučnoistraživačkog rad: opći pristup</i>, 9. izdanje. Sarajevo: Svjetlost, 2003. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gross, Mirjana. <i>Suvremena historiografija: korijeni, postignuća, traganja</i>. Zagreb: Novi Liber i Zavod za hrvatsku povijest Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1996. 2. Eko, Umberto. <i>Kako se piše diplomski rad?</i> Beograd: Narodna knjiga – Alfa, 2000. 																								

	3. Bloch, Marc. <i>Apologija historije ili Zanat povjesničara</i> . Zagreb: Srednja Europa, 2008.
Napomene	

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'A. Prunić', located in the lower right quadrant of the page.

UNIVERZITET U SARAJEVUFILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	ODSJEK ZA HISTORIJU				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	SAVREMENA HISTORIJA JUGOISTOČNE EVROPE				
Šifra/kod	FIL HIS 327	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Peti	Ak. godina	2023/2024 2024/2025 2025/2026
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg nastavnika i studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Dr. Amir Duranović, vanredni profesor			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E-mail: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 161	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi mailom	
Saradnik	Ime i prezime	Minela Radušić, MA, viši asistent			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E-mail: minela.radusic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 161	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi mailom	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja 3; seminar 1; vježbe 2.				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predavanja će obuhvatiti obradu ključnih pitanja razvoja jugoistočne Evrope u 20. stoljeću: od raspada dviju imperija [Osmanskoga carstva i Austro-Ugarske monarhije] i stvaranje novih država u jugoistočnoj Evropi; politički odnosi i društveni razvoj u pojedinim državama, s fokusom na jugoslavenski prostor; razvoj stanovništva (nacionalna, vjerska i socijalna struktura - sličnosti i razlike u pojedinim zemljama jugoistočne Evrope). Politički odnosi između zemalja jugoistočne Evrope: kontakti i problemi; značaj jugoistočne Evrope u širem kontekstu evropske historije; pokušaji stvaranja saveza balkanskih zemalja: Mala Antanta i Balkanski sporazum; jugoistočna Evropa u Drugom svjetskom ratu: sudbina pojedinih zemalja, sa akcentom na jugoslavenski prostor. Materijalne i demografske posljedice Drugog svjetskog rata. Kontekstualiziranje historije jugoistočne Evrope u okviru odnosa velikih sila [različiti utjecaji na historiju jugoistočne Evrope: politički i privredni razvoj zemalja u kojima Sovjetski savez ima veliki utjecaj - Albanija, Rumunija, Bugarska; stanje u Jugoslaviji u kontekstu evropske i svjetske politike; politički odnosi zemalja jugoistočne Evrope - različite faze u tim odnosima; ideje o stvaranju Balkanske federacije; Balkanski pakt]. Komunizam i socijalne promjene u zemljama jugoistočne Evrope. Jugoistočna Evropa u postkomunističko doba [transformacija komunističkih partija i sudbina komunističkih lidera; kriza i raspad komunističkog poretka, disolucija Jugoslavije - nastanak i razvoj novih država, perspektive regionalne saradnje].				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Upoznavanje s glavnim fenomenima i društveno-političkim procesima na prostoru jugoistočne Evrope u 20. stoljeću s ciljem razumijevanja savremenih društvenih kretanja.				
Ishodi učenja	Po okončanom kolegiju studenti razumiju međusobnu povezanost fenomena i društveno-političkih procesa na prostoru jugoistočne Evrope tokom 20. i na pragu 21. stoljeća. Stečeno znanje, vještine i kompetencije studenti uspješno povezuju sa prethodno stečenim znanjima i koriste u izgradnji vlastitog kritičkog propitivanja savremenih odnosa u jugoistočnoj Evropi.				

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje sa sadržajem i ciljevima predmeta. Izvori i literatura. Upoznavanje sa načinima izvođenja nastave i provjera znanja u skladu sa higijensko-epidemiološkim mjerama tokom zimskog semestra.
2.	Imperije na umoru. Jugoistočna Evropa i stvaranje nacionalnih država. Prostor – vrijeme – ljudi. Politička karta jugoistočne Evrope, prekrajanje granica, demografski i socijalni potencijal. Sličnosti i razlike.
3.	Prvi svjetski rat i stvaranje jugoslavenske države. Kraljevstvo SHS/Kraljevina Jugoslavija i susjedne zemlje – prijevori i saradnja.
4.	Vrijeme diktatura: jugoistočna Evropa u međuratnom periodu. Međunarodni položaj jugoslavenske države. Vanjska politika. Korijeni – usmjerenja – postignuća.
5.	Na kraju - početak. Drugi svjetski rat, jugoistočna Evropa i Jugoslavija u komparativnoj perspektivi.
6.	Regionalni kontekst promjena u jugoistočnoj Evropi na kraju Drugog svjetskog rata.
7.	Materijalne i demografske posljedice Drugog svjetskog rata. Jugoistočna Evropa na novom početku.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata: prema važećim higijensko-epidemiološkim mjerama
9.	Evropa na kraju Drugog svjetskog rata. "Željezna zavjesa" i kontekstualiziranje jugoistočne Evrope na pragu Hladnog rata.
10.	Jugoistočna Evropa – Sovjetski savez – Jugoslavija. Pozicioniranje i orijentiranje. Jugoslavija – Grčka – Turska.
11.	Razvoj socijalističkih društveno-političkih odnosa u zemljama jugoistočne Evrope. „Jugoistočnoevropski svijet između Istoka i Zapada“
12.	Socijalistička Jugoslavija: politički i društveni poredak. Jugoslavenska socijalistička svakodnevnica – jugoslavenski put u socijalizam.
13.	Kriza socijalističkog poretka u zemljama jugoistočne Evrope. Vrijeme novih orijentacija.
14.	Kolaps socijalističkog sistema, raspad Jugoslavije. Jugoistočna Evropa i postsocijalističke države. Na pragu novog milenija.
15.	Jugoslavenske i postjugoslavenske studije. Globalna perspektiva historije jugoistočne Evrope. <i>Evaluacija rada nastavnika. Ovjera urednosti prisustva nastavi.</i>
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu: prema važećim higijensko-epidemiološkim mjerama
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Nastava se izvodi kroz predavanja i vježbe gdje će studenti biti upoznati sa ključnim pitanjima historije jugoistočne Evrope 20. stoljeća. Predavanja će biti fokusirana na krupna pitanja historije jugoistočne Evrope, njen razvoj i historiografsku elaboraciju prijelomnih događaja tokom 20. stoljeća. Nastavom na vježbama studenti će se detaljno upoznati sa pojedinim pitanjima društvene historije jugoistočne Evrope s posebnim fokusom na kritičko propitivanje historijskih izvora.</p>																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="491 577 1409 824"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Polusestrialna provjera znanja: pisani test</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Individualni rad: Pisanje eseja</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Aktivnosti tokom nastave</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završna provjera znanja</td> <td>40</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusestrialna provjera znanja: pisani test o gradivu koje se obrađuje tokom semestra u ukupnoj vrijednosti 40 bodova. • Uspješno pisanje eseja o konkretnom pitanju historije jugoistočne Evrope u vrijednosti od 10 bodova. • Evaluacija zajedničkog rada na predavanjima, seminarima i vježbama u vrijednosti od 10 bodova. • Završna provjera znanja: usmeni razgovor u vrijednosti 40 bodova. <p>Napomena: Studenti su dužni ostvariti najmanje 50% mogućeg broja bodova tokom semestra kako bi pristupili završnom dijelu ispita. Ispitu mogu pristupiti studenti sa urednom ISSS prijavom ispita.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Polusestrialna provjera znanja: pisani test	40	40%	2.	Individualni rad: Pisanje eseja	10	10%	3.	Aktivnosti tokom nastave	10	10%	4.	Završna provjera znanja	40	40%	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Polusestrialna provjera znanja: pisani test	40	40%																						
2.	Individualni rad: Pisanje eseja	10	10%																						
3.	Aktivnosti tokom nastave	10	10%																						
4.	Završna provjera znanja	40	40%																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
<p>Literatura</p>	<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Čalić, Mari-Žanin. <i>Istorija Jugoslavije u 20. veku</i>. Beograd, Clio, 2013. 2. <i>Jugoslavija u istorijskoj perspektivi</i>. Beograd: Helsinški odbor za ljudska prava Srbije, 2017. 3. Kamberović, Husnija (ur.) <i>Historijski mitovi na Balkanu</i>. Sarajevo: Institut za istoriju, 2003. 4. Mazower Mark. <i>Balkan – kratka povijest</i>. Zagreb: Srednja Europa, 2003. 5. Ramet, Sabria P. <i>Tri Jugoslavije – Izgradnja države i izazov legitimacije 1918.-2005</i>. Zagreb: Golden Marketing, 2009. 6. Čalić, Mari-Žanin. <i>Jugoistočna Evropa: globalna historija</i>. Sarajevo: UMHS, 2020, str. 285-507. <p>Preporučena literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Nakov, Džengiz. <i>Istorija savremene Turske</i>. Prizren: Centar za kulturološka istraživanja Balkana, 2011. 8. Lampe, John R. & Mazower, Mark (eds). <i>Ideologies and National Identities: The Case of Twentieth-Century Southeastern Europe</i>. Budapest: CEUpress, 2004. 9. Ристовић, Милан. <i>На прагу Хладног рата: Југославија и грађански рат у</i> 																								

	<p><i>Грчкој (1945-1949)</i>. Београд: Филозофски факултет Универзитета у Београду, 2016.</p> <p>10. Takis, Michas. <i>Nečasni savez: Grčka i Miloševićeva Srbija</i>. Sarajevo: CNS, 2016.</p> <p>11. Katz, Vera (ur). <i>Revizija prošlosti na prostorima bivše Jugoslavije</i>. Sarajevo, Institut za istoriju, 2007.</p> <p>12. Tomasevich, Jozo. <i>Rat i revolucija u Jugoslaviji 1941-1945: okupacija i kolaboracija</i>. Zagreb: Europapress i Novi Liber, 2010</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Po preporuci nastavnika i saradnika.
Napomene	

**UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS**

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	KREATIVNA NASTAVA HISTORIJE				
Šifra/kod	FIL HIS 420	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	7
Ciklus studija	DRUGI	Semestar	PRVI	Ak. godina	2023/24 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i/ili studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			Prema rasporedu konsultacija, online i prema prethodnoj najavi
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E- mail: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 253-161	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			Prema rasporedu konsultacija, online i prema prethodnoj najavi
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon: 253-153	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 1 ; seminar 0 ; vježbe 3;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Nastava na predmetu Kreativna nastava historije osmišljena je da kroz predavanja i vježbe razvije i osnaži kreativne vještine studenata potrebne za samostalan rad i izvođenje nastave historije u školama. Naglasak ovog kolegija je na upoznavanju i primjeni različitih pedagoških strategija, metoda i tehnika poučavanja kao i korisnih alata u nastavi historije, Kroz rad na nastavi do izražaja će doći primjena svih teoretskih obrađenih i usvojenih pojmova koje čine jednu nastavnu pripremu, od odabira adekvatnog tipa nastavnog sata, oblika rada, metoda i upotrebe nastavnih sredstava i pomagala posebno informacionih tehnologija koje nude mnoge prednosti ali i fokus na vlastita kreativna rješenja studenata u pripremi određenih tema kroz praktične zadatke osmišljavanja nastavnih časova odnosno sekvenci časova. Zapažanja I samoprocjena rezultata u časovima vježbi dodatno će dati doprinos razvoju budućih nastavničkih kompetencija.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta Kreativna nastava historije je teoretski i praktično osposobiti studente/studentice za kreativno izvođenje nastave historije u školi. Studenti stiču teoretska i praktična znanja o različitim tehnikama, oblicima, metodama rada u nastavi i motivacijskim tehnikama, te razvijaju se opće i specifične studentske kompetencije potrebne za uspješno poučavanje nastave historije.				

Ishodi učenja	<p>Studenti/studentice će:</p> <p>Znanje: Upoznati osnovne pojmove, metode i tehnike koji se vežu za izvođenje nastave historije, kao i njihov značaj u obrazovanju i odgoju učenika. Usvojiti didaktičko-metodičke karakteristike savremene nastave povijesti. Usvojiti osnovna teorijska znanja i metodološke postavke savremene historiografije o učenju i poučavanju historije u nastavnom procesu.</p> <p>Vještine: Osposobljavati se pripremanje i izvođenje pojedinih nastavnih sati. Osposobljavati se za praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje učeničkih postignuća. Osposobljavati se za kreativan pristup pripremanju nastave. Osposobljavati se za korištenje raznovrsnih nastavnih metoda, kao i upotrebu nastavnih sredstava i pomagala.</p> <p>Kompetencije: Diskusija, kritičko mišljenje, samostalno planiranje i izvođenje nastave</p>
---------------	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa kolegijom. Predstavljanje Syllabusa. Načini prezentacije obrazovnih sadržaja.
2.	Motivacija u nastavi historije. Motivacijske tehnike. Grupni rad. Individualni rad.
3.	Nastavne metode. Metode aktivnog učenja i samostalnog zaključivanja. Usmeno izlaganje. Razgovor. Rad sa historijskim izvorima. Rad sa historijskim tekstom.
4.	Multiperspektivnost i kritičko mišljenje.
5.	Korištenje vizualnih izvora. Spomenici kao historijski izvor u nastavi.
6.	Televizija, film i dokumentarni film.
7.	Terenska nastava.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Simulacije i inscenacije.
10.	Usmena historija u nastavi historije.

11.	Mape uma. Oluja ideja.
12.	Problemska nastava. Projektna nastava. Studija slučaja.
13.	Informatička tehnologija i njena primjena u nastavi historije.
14.	Kvizovi i načini provjeravanja i vrednovanja.
15.	Refleksije, samoprocjena i vrednovanje praktičnog rada.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Nastava se izvodi u obliku predavanja i vježbi, na kojima studenti stiču nastavnu praksu. Nastavna se praksa realizira kroz demonstraciju metoda i planirane praktične zadatke studenata, kao sekvence oglednih časova na kojima će se pokazati vještine korištenja različitih metoda i pedagoških strategija, kao što je i predviđeno silabusom. Nastava se izvodi uz demonstraciju osnovnih nastavnih metoda koji su sadržaj predmeta Kreativna nastava historije. Korištenje različitih medija komuniciranja kao i informaciono-komuniacijske tehnologije. Nastava se izvodi u učionici a po potrebi i mogućnostima u školama i ostalim nastavnim bazama.</p>																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="483 1509 1449 1872"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva provjera znanja</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Praktični zadatak 1</td> <td>15</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Praktični zadatak 2</td> <td>15</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva provjera znanja	30	30	2.	Aktivnost	10	10	3.	Praktični zadatak 1	15	15	4.	Praktični zadatak 2	15	15	5.	Završni ispit	30	30	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prva provjera znanja	30	30																										
2.	Aktivnost	10	10																										
3.	Praktični zadatak 1	15	15																										
4.	Praktični zadatak 2	15	15																										
5.	Završni ispit	30	30																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										

	<ul style="list-style-type: none"> • Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Tokom izvođenja nastave studenti/studentice će imati obavezu pripremanja dva praktična zadatka sa primjenom pojedinih nastavnih metoda te korištenja nastavnih sredstava i pomagala. Za svaki od praktičnih zadataka moguće je osvojiti po 15 bodova. • Polusestrialni ispit koji se polaže na temelju obavezne literature polaže se u 8. sedmici semestra. Na polusestrialnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 30 bodova. • Završni ispit polaže se na kraju semestra u dva termina na temelju obavezne literature. Na završnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 30 bodova.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p>Obavezna:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Robert Stradling, <i>Nastava europske povijesti 20. stoljeća</i>, Zagreb: Srednja Europa, 2003. 2. Luisa Black, <i>Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini</i>, Vijeće Evrope, 2008. 3. Marko Mušanović, Mario Vasilj, Sonja Kovačević, <i>Vježbe iz didaktike</i>, HFD, Rijeka 2010. 4. Miljenko Hajdarović, Martina Glučina, Valerija Turk-Presečki, <i>Metodički paket za poučavanje povijesti</i>, Profil Klett d. o. o. Zagreb 2021. <p>Dopunska:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lorin Anderson (ur.), <i>Nastava orijentirana na učenje: vodič za nastavnike usmjerene na postignuća</i>, Thessaloniki, 2014. 2. Danijela Trškan, Motivacijske tehnike u nastavi, <i>Povijest u nastavi</i>, vol. IV, Br. 7, Zagreb 2006, 19-28. 3. Ivan Ivić, Ana Pešikan, Slobodanka Antić, <i>Aktivno učenje, Priručnik za primenu metoda aktivnog učenja/nastave</i>, Institut za psihologiju, Beograd 2001. 4. Senaid Hadžić, Azem Kožar, <i>Metodika nastave historije</i>, Tuzla 2006 5. Vladimir Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998; 6. Edin Veladžić, Slavojka Beštić Bronza, Bojana Dujković Blagojević, Melisa Forić Plasto, Elma Hašimbegović, Senada Jusić-Dučić, Fahd Kasumović, Marija Naletilić, Edin Radušić, <i>Univerzalne vrijednosti iz prošlosti za društvo budućnosti : alternativni kurikulum za historiju/istoriju/povijest u Bosni i Hercegovini : doprinos promoviranju humanizma u nastavi historije i suočavanju s bosanskohercegovačkim</i>

	<i>kontroverzama :priručnik za nastavnike /: Udruženje nastavnika i profesora historije/istorije/povijesti Bosne i Hercegovine, EUROCLIO HIP BiH, 2021.</i>
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODIKA NASTAVE HISTORIJE ZA OSNOVNE ŠKOLE 2				
Šifra/kod	FIL HIS 311	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	PRVI	Semestar	VI	Ak. godina	2023/24 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i/ili studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 Email: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 161	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Suradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon:	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 1 ; seminar 0 ; vježbe 1 ;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Nastava na predmetu Metodika nastave historije 2 treba kroz vježbe i hospitacije, primjenom savremenih metodičkih standarda, studente osposobiti i pripremiti za samostalan rad s učenicima u osnovnim i srednjim strukovnim školama. Iz tog razloga posebna je pažnja posvećena potrebi i značaju pismenog pripremanja svakog nastavnog sata. Naglasak je na potpunoj artikulaciji nastavnog sata koji, kroz različite nastavne metode, treba zadovoljiti materijalne, funkcionalne i odgojne zadatke nastave historije i dati fokus na ishode učenja. Kroz rad na nastavi do izražaja će doći primjena svih teoretskih obrađenih i usvojenih pojmova koje čine jednu nastavnu pripremu, od odabira adekvatnog tipa nastavnog sata, oblika rada, metoda i upotrebe nastavnih sredstava i pomagala posebno informacionih tehnologija koje nude mnoge prednosti. Teorijsko znanje te primjeri iz nastavne prakse na osnovu hospitacija odražavaju se na pripremu i održavanje nastavnih sati na fakultetu i u školi, a samoprocjena rezultata u časovima zapažanja dodatno razvija buduće nastavničke kompetencije.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta Metodika nastave historije 2 je osposobiti studente/studentice za samostalno izvođenje nastave historije u osnovnoj školi. Studenti kroz primjenu već stečenog znanja u praktičnom radu razvijaju opće i specifične kompetencije potrebne za uspješno poučavanje historije u osnovnim i srednjim strukovnim školama.				
Ishodi učenja					

	<p>Studenti/studentice će:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Upoznati se sa primjerima nastavnih praksi na osnovu hospitovanja u osnovnim školama. - Osposobiti se za samostalno kreiranje i izvedbu nastavnih sati u osnovnim i srednjim strukovnim školama. - Primjeniti i uporediti uspješno usvojena teorijska znanja sa nastavnom praksom, - Osposobiti se za funkcionalno kreiranje nastavnih sati uz korištenje različitih nastavnih metoda i oblika rada. - Upoznati osnovne pojmove i zadatke koji se vežu za predmet metodika nastave historije, kao i njihov značaj u obrazovanju i odgoju učenika. - Upoznati i kritički promišljati o odgojno-obrazovnim ciljevima nastave historije i znaju ih odrediti prilikom planiranja nastave i pripremanja pojedinih nastavnih satova. - Osposobljavati se za izradu godišnjih planova te planiranje, pripremanje i izvođenje pojedinih nastavnih satova. - Osposobljavati se za kreativan pristup pripremanju nastave. - Osposobljati se za korištenje raznovrsnih nastavnih metoda, kao i upotrebu nastavnih sredstava i pomagala. - Razvijati osjećaj odgovornosti i profesionalnosti za rad u nastavi. - Razvijati sposobnosti za samoprocjenu nastavničke kompetencije.
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Priprema nastavnog sata historije za osnovnu školu i njen značaj Pismena priprema i artikulacija nastavnog sata
2.	Nastavna pomagala i sredstva u nastavi historije s posebnim osvrtom na suvremenu multimedijalnu prezentaciju
3.	Priprema studenata za hospitacije; rad na pismenim pripremanjima i artikulaciji nastavnog sata
4.	Nastavni sati na fakultetu, ogledni sat – pripremni sat za nastavu u osnovnoj školi. Zapažanja o održanim satima
5.	Nastavni sati na fakultetu, ogledni sat – pripremni sat za nastavu u osnovnoj školi. Zapažanja o održanim satima
6.	Nastavni sati na fakultetu, ogledni sat – pripremni sat za nastavu u osnovnoj školi. Zapažanja o održanim satima
7.	Nastavni sati na fakultetu ogledni sat – pripremni sat za nastavu u osnovnoj školi Zapažanja o održanim satima
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata

9.	Nastavni sati na fakultetu, ogledni sat – pripremni sat za nastavu u osnovnoj školi. Zapažanja o održanim satima
10.	Hospitovanje: pohađanje nastave u osnovnoj školi / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom, održavanje oglednih sati putem online platformi
11.	Hospitovanje: pohađanje nastave u osnovnoj školi /Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom, održavanje oglednih sati putem online platformi
12.	Hospitovanje: pohađanje nastave u osnovnoj školi /Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom, održavanje oglednih sati putem online platformi
13.	Hospitovanje: pohađanje nastave u osnovnoj školi /Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom, održavanje oglednih sati putem online platformi
14.	Zapažanja o održanim satima (dosezi zadanih ciljeva; učinkovitost nastavnih metoda; savremena didaktička pomagala) Priprema za izvođenje sata u osnovnoj ili srednjoj strukovnoj školi.
15.	Samostalno izvođenje nastavnog sata
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi u obliku predavanja i vježbi, na kojima studenti stiču nastavnu praksu. Nastavna se praksa realizira kroz hospitovanje u osnovnim školama, te držanje nastave na fakultetu i u školama, kao i kroz samostalni rad studenata. S obzirom na situaciju i moguća ograničenja uzrokovana virusom covid-19, ukoliko se ne steknu uslovi za hospitovanje u školama, studenti će putem online platforme, koju nastavnik već koristi na drugim kolegijima, obaviti hospitovanje tako što će samostalno (ili u manjim grupama na određenim odsjecima zbog velikog broja studenata na godini) pripremati i realizovati ogledne časove ili sekvence oglednih časova, kao što je i predviđeno silabusom.
---	---

Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:

R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)
1.	Prva provjera znanja – ogledni sat	40	40
2.	Aktivnost	10	10
3.	Esej	10	10
4.	Završna provjera znanja- sat u školi	40	40
Ukupno: 100 bodova			100%

Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi.

Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:

- Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova.
- Polusestrialna provjera znanja realizira u vidu održavanja oglednog sata na fakultetu. U okviru ovog ispita boduje se pismena priprema za sat i izvođenje sata. Ukupno je moguće osvojiti 40 bodova.
- Na kraju semestra studenti su obavezni napisati esej o zapažanjima, značaju pripreme i faktorima koji utiču na uspješnost izvedbe nastavnih satu. Za napisani esej moguće je osvojiti ukupno 10 bodova.
- Završna provjera znanja realizira se u vidu održavanja sata u osnovnoj školi. U okviru ovog ispita boduje se pismena priprema za sat i izvođenje sata. Ukupno je moguće osvojiti 40 bodova.*

Napomena: Drugoj provjeri znanja ne može se pristupiti bez prethodno odslušanih hospitacija i održanog časa na fakultetu. Prisustvo hospitacijama i održavanje sati na fakultetu i u srednjoj školi evidentira se na hospitacionoj listi. Ukoliko dođe do promjena uvjeta za rad uzrokovanih virusom covid-19 u kojima se izvodi nastava hospitacione liste koje studenti popunjavaju i dostavljaju po završenoj metodičkoj praksi će u datim okolnostima potpisati odgovorni nastavnici i šefovi odsjeka. Ovakve izmjene bi trebale biti verifikovane od strane dekanata i nadležnih službi.

Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra

(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)

Skala ocjenjivanja

Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:

- a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova;
 b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda;
 c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda;
 d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda;
 e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda;
 f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.

	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Robert Stradling, <i>Nastava europske povijesti 20. stoljeća</i>, Zagreb: Srednja Europa, 2003. 2. Senaid Hadžić, Azem Kožar, <i>Metodika nastave historije</i>, Tuzla 2006 3. Luisa Black, <i>Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini</i>, Vijeće Evrope, 2008. 4. <i>Nastavni planovi i programi iz historije/istorije/povijesti za osnovnu školu (6. – 9. razred)</i> 5. Smjernice za pisanje i ocjenu udžbenika povijesti za osnovne i srednje škole u Bosni i Hercegovini, <i>Službeni glasnik BiH</i> 05/07. 6. Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa za historiju definirane na ishodima učenja, <i>Službeni glasnik BiH</i> br. 3/16.
Literatura	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Nekada davno...živjeli smo zajedno, Zajednički rad s multiperspektivnim pristupom</i>, EUROCLIO 2014. 2. <i>Obični ljudi u neobičnoj zemlji, Svakodnevni život u Bosni I Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji 1945-1990</i>, EUROCLIO 2008. 3. Edin Veladžić i dr., <i>Univerzalne vrijednosti iz prošlosti za društvo budućnosti : alternativni kurikulum za historiju/istoriju/povijest u Bosni i Hercegovini : doprinos promoviranju humanizma u nastavi historije i suočavanju s bosanskohercegovačkim kontroverzama :priručnik za nastavnike /: Udruženje nastavnika i profesora historije/istorije/povijesti Bosne i Hercegovine</i>, EUROCLIO HIP BiH, 2021.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODIKA NASTAVE HISTORIJE ZA OSNOVNE ŠKOLE 1				
Šifra/kod	FIL HIS 310	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	PRVI	Semestar	PETI	Ak. godina	2023/24 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i/ili studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			Prema rasporedu konsultacija, online i prema prethodnoj najavi
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E-mail: amir.duranvic@ff.unsa.ba Telefon: 253-161	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			Prema rasporedu konsultacija, online i prema prethodnoj najavi
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon: 253-153	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 1; seminar 0; vježbe 1				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Fokus nastavnog predmeta Metodika nastave historije za osnovne škole 1 je definiranje predmeta i zadataka nastave historije kroz njezin razvoj i značaj kao nastavne discipline u procesu obrazovanja i odgoja. Naglasak se stavlja na zadatke koji ukazuju na značaj i razvoj historijskog mišljenja, moralni odgoj i razvoj estetskog osjećaja. U sadržaju nastavnog predmeta je upoznavanje sa značajem i ulogom zakonodavstva u Bosni i Hercegovini za izvođenje nastavnog procesa kao i upoznavanje sa sadržajem i ulogom nastavnih planova i programima, nastavnom praksom, kao i osnovnim nastavnim sredstvima: udžbenik, radna bilježnica, historijska čitanka, atlas, kao i nastavnih pomagala. Predstavit će se i značaj primjene najvažnijih nastavnih metoda i oblika rada kao i definiranju i ulozi materijalnih, funkcionalnih i odgojnih zadataka nastave historije u osnovnim školama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta Metodika nastave historije za osnovne škole 1 je teoretski osposobiti studente/studentice za samostalno izvođenje nastave historije u osnovnoj školi. Studenti stiču teoretska i praktična znanja o osnovnim pojmovima iz predmeta historija u školama, te razvijaju se opće i specifične studentske kompetencije potrebne za uspješno poučavanje historije.				
Ishodi učenja	Studenti/studentice će: Upoznati osnovne pojmove i zadatke koji se vežu za predmet metodika nastave				

	<p>historije, kao i njihov značaj u obrazovanju i odgoju učenika.</p> <p>Upoznati značaj, razvoj metodike nastave historije i savremene poglede na nastavu historije.</p> <p>Upoznati mjesto i ulogu nastave historije u obrazovnom sistemu Bosne i Hercegovine te ulogu i značaj nastavnih planova i programa za osnovne škole.</p> <p>Upoznati didaktičko-metodičke karakteristike savremene nastave povijesti.</p> <p>Usvojiti osnovna teorijska znanja i metodološke postavke savremene historiografije o učenju i poučavanju historije u osnovnim školama.</p> <p>Upoznati i kritički promišljati o odgojno-obrazovnim ciljevima nastave historije i znaju ih odrediti prilikom planiranja nastave i pripremanja pojedinih nastavnih satova.</p> <p>Osposobljavati se za izradu godišnjih planova te planiranje, pripremanje i izvođenje pojedinih nastavnih satova.</p> <p>Osposobljavati se za praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje učeničkih postignuća.</p> <p>Osposobljavati se za kreativan pristup pripremanju nastave.</p> <p>Osposobljati se za korištenje raznovrsnih nastavnih metoda, kao i upotrebu nastavnih sredstava i pomagala.</p>
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa kolegijom i predstavljanje izvedbenog programa. Metodika nastave historije; Razvoj i savremeni pogledi na nastavu historije. Predmet i zadaci; Historija kao nastavni predmet; Značaj nastave historije u obrazovanju i odgoju učenika.
2.	Zakonski okvir; Nastava historije u osnovnoj i srednjim školama. Nastavni planovi i programi.
3.	Vrste nastave historije. Izvannastavne aktivnosti u nastavi historije.
4.	Nastavne metode i oblici rada u nastavi historije.
5.	Ciljevi i zadaci nastave historije.
6.	Priprema i dijelovi pripreme nastavnog sata; uvođenje učenika u nove historijske sadržaje. značaj pripreme u nastavi historije Priprema nastavnog sata: analiza i osnovni pojmovi
7.	Artikulacija nastavnog sata Koraci nastavnog procesa. (Struktura nastavnog sata historije) Ishodi učenja.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Oblik i tipa nastavnog sata (uvodni, sat obrade novog gradiva, ponavljanja,

	vježbanja, provjeravanja ili sistematiziranje)
10.	Materijalni i didaktički uvjeti za izvođenje nastave. Nastavna sredstva i pomagala u nastavi historije. Udžbenik u nastavi historije.
11.	Informatička tehnologija u nastavi historije. Materijalni izvori. Nekonvencionalni izvori, slikovni materijal, film i TV u nastavi historije, usmena historija...
12.	Motivacija u nastavi historije.
13.	Vrednovanje učeničkih postignuća; Ocjenjivanje; svrha ocjenjivanja; Vrste, način, tehnike i oblici vrjednovanja i ocjenjivanja. Iskazivanje rezultata i pravilnik o ocjenjivanju.
14.	Pismeno provjeravanje i ocjenjivanje, testovi, vrste i način konstrukcije zadataka.
15.	Nastavnik historije i njegova uloga u nastavnom procesu
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<p>Nastava se izvodi u obliku predavanja uz demonstraciju osnovnih nastavnih metoda koji su sadržaj predmeta Metodika nastave historije za osnovne škole 1. Korištenje različitih medija komuniciranja kao i informaciono-komunikacijske tehnologije.</p> <p>Nastava se izvodi u učionici a po potrebi i mogućnostima u školama i ostalim nastavnim bazama.</p>
---	---

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="478 347 1444 600"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva provjera znanja (test)</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Prezentacija/Esej</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi.</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Tokom izvođenja nastave studenti/studentice će imati obavezu čitanja kraćih tekstova i analiza dokumenata vezanih za teme koje se obrađuju na predavanjima te će iste imati priliku prezentirati na nastavi. Za navedene aktivnosti moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Polusemestralni ispit koji se polaže na temelju obavezne literature polaže se u 8. sedmici semestra. Na polusemestralnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 40 bodova. • Završni ispit polaže se na kraju semestra u dva termina na temelju obavezne literature. Na završnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 40 bodova. <p>Napomena: Obavezno prijavljivanje ispita putem ISSS sistema.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva provjera znanja (test)	40	40	2.	Aktivnost	10	10	3.	Prezentacija/Esej	10	10	4.	Završni ispit	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prva provjera znanja (test)	40	40																						
2.	Aktivnost	10	10																						
3.	Prezentacija/Esej	10	10																						
4.	Završni ispit	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Robert Stradling, Nastava europske povijesti 20. stoljeća, Zagreb: Srednja Europa, 2003. 2. Senaid Hadžić, Azem Kožar, Metodika nastave historije, Tuzla 2006 3. Luisa Black, Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini, Vijeće Evrope, 2008. 4. Nastavni planovi i programi iz historije/istorije/povijesti za osnovnu školu (6. – 9. razred) 5. Smjernice za pisanje i ocjenu udžbenika povijesti za osnovne i srednje škole u Bosni i Hercegovini, Službeni glasnik BiH 05/07. 																								

	<p>6. Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa za historiju definirane na ishodima učenja, Službeni glasnik BiH br. 3/16.</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vladimir Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998; 2. Okrugli stol „Nastava historije u školama u Bosni i Hercegovini“, <i>Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu</i> (Historija, Historija umjetnosti, Arheologija), 2, Sarajevo 2012, 108-184. 3. <i>Nekada davno...živjeli smo zajedno, Zajednički rad s multiperspektivnim pristupom</i>, EUROCLIO 2014. 4. <i>Obični ljudi u neobičnoj zemlji, Svakodnevni život u Bosni I Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji 1945-1990</i>, EUROCLIO 2008.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODIKA NASTAVE HISTORIJE ZA SREDNJE ŠKOLE 1				
Šifra/kod	FIL HIS 417	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	10
Ciklus studija	DRUGI	Semestar	II	Ak. godina	2023/24 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i/ili studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 Email: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 161	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon: 033 253 153	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2; seminar 0; vježbe 4				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Fokus nastavnog predmeta Metodika nastave historije za srednje škole 1 je definiranje predmeta i zadataka nastave historije kroz njezin razvoj i značaj kao nastavne discipline u procesu obrazovanja i odgoja u srednjim školama. Naglasak se stavlja na zadatke koji ukazuju na značaj i razvoj historijskog mišljenja, moralni odgoj i razvoj estetskog osjećaja. U sadržaju nastavnog predmeta je upoznavanje sa značajem i ulogom zakonodavstva u Bosni i Hercegovini ali i u Evropi za uspješno izvođenje nastavnog procesa kao i upoznavanje sa sadržajem i ulogom nastavnih planova i programa, nastavnom praksom, kao i osnovnim nastavnim sredstvima: udžbenik, radna bilježnica, historijska čitanka, atlas, kao i nastavnih pomagala. Predstaviti će se i značaj primjene najvažnijih nastavnih metoda i oblika rada kao i definisanju i ulozi materijalnih, funkcionalnih i odgojnih zadataka nastave historije u srednjim školama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta Metodika nastave historije za srednje škole 1 je teoretski osposobiti studente/studentice za samostalno izvođenje nastave historije u srednjoj školi. Studenti stiču teoretska i praktična znanja o osnovnim pojmovima iz predmeta historija u školama, te razvijaju se opće i specifične studentske kompetencije potrebne za uspješno poučavanje nastave historije u srednjim školama.				
Ishodi učenja	Studenti/studentice će: <ul style="list-style-type: none">• Upoznati osnovne pojmove i zadatke koji se vežu za predmet metodika nastave historije, kao i njihov značaj u obrazovanju i odgoju učenika.				

	<ul style="list-style-type: none"> • Upoznati značaj, razvoj metodike nastave historije i savremene poglede na nastavu historije. • Upoznati mjesto i ulogu nastave historije u obrazovnom sistemu Bosne i Hercegovine te ulogu i značaj nastavnih planova i programa za srednje škole. • Upoznati ulogu nastave historije u Evropi te preporuke i standarde za uspješno izvođenje nastave historije u Evropi. • Upoznati didaktičko-metodičke karakteristike savremene nastave povijesti. • Usvojiti osnovna teorijska znanja i metodološke postavke savremene historiografije o učenju i poučavanju historije u srednjim školama. • Upoznati i kritički promišljati o odgojno-obrazovnim ciljevima nastave historije i ishodima učenja prema Bloomovoj taksonomiji, znati ih odrediti prilikom planiranja nastave i pripremanja pojedinih nastavnih satova. • Osposobljavati se za izradu godišnjih planova te planiranje, pripremanje i izvođenje pojedinih nastavnih satova. • Osposobljavati se za praćenje, provjeravanje i ocjenjivanje učeničkih postignuća. • Osposobljavati se za kreativan pristup pripremanju nastave. • Osposobljati se za korištenje raznovrsnih nastavnih metoda, kao i upotrebu nastavnih sredstava i pomagala.
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje sa kolegijom. Predstavljanje programa rada. Metodika nastave historije; Predmet i zadaci; Razvoj i savremeni pogledi na nastavu historije u srednjim školama. Historija kao nastavni predmet u srednjim školama; Značaj nastave historije u obrazovanju i odgoju učenika.
2.	Školski sistem u BiH. Zakonski okvir; Nastava historije u srednjim školama. Nastavni planovi i programi u srednjim školama. Izrada godišnjih i mjesečnih planova za nastavu.
3.	Mjesto i položaj nastave historije u srednjim školama u Evropi. Zakonska legislativa i standardi.
4.	Vrste nastave historije i njihova primjena u srednjim školama. Nastavne metode i oblici rada u nastavi historije u srednjim školama. Inkluzivna nastava.
5.	Ciljevi i zadaci nastave historije. Materijalni, funkcionalni i odgojni zadaci nastave historije. Definiranje i određivanje ciljeva.
6.	Ishodi učenja. Bloomova taksonomija.
7.	Priprema i dijelovi pripreme nastavnog sata; Artikulacija nastavnog sata. Koraci nastavnog procesa. (Struktura nastavnog sata historije: struktura nastavne jedinice)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata

9.	Oblik i tip nastavnog sata (uvodni, sat obrade novog gradiva, ponavljanja, vježbanja, provjeravanja ili sistematiziranje).
10.	Motivacija u nastavi historije. Metode racionalnog učenja. Osnovne misaone operacije u nastavi historije i primjena u nastavi historije u srednjim školama.
11.	Nastavna sredstva i pomagala u nastavi historije u srednjim školama: Udžbenik u nastavi historije u srednjim školama. Udžbenici i multiperspektivnost.
12.	Nastavna sredstva i pomagala u nastavi historije u srednjim školama: Informatička tehnologija i njena primjena u nastavi historije. Materijalni izvori. Nekonvencionalni izvori, slikovni materijal vrste i funkcije u nastavi, film i TV u nastavi historije, usmena historija...
13.	Rad s historijskim izvorima, odabir i analiza tekstova. Poučavanje kontroverznih tema. Multiperspektivnost. Metode aktivnog učenja i samostalnog zaključivanja u nastavi historije srednjih škola.
14.	Praćenje i vrednovanje učeničkih postignuća. Ocjenjivanje; svrha ocjenjivanja; Vrste, način, tehnike i oblici praćenja i vrednovanja. Iskazivanje rezultata i pravilnici o ocjenjivanju. Dnevnici i elektronski dnevnici.
15.	Nastavnik historije i njegova uloga u nastavnom procesu u srednjim školama
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi u obliku predavanja i vježbi uz demonstraciju osnovnih nastavnih metoda koji su sadržaj predmeta Metodika nastave historije za srednje škole 1. Korištenje različitih medija komuniciranja kao i informaciono-komunikacijske tehnologije. Nastava se izvodi u učionici, a po potrebi i mogućnostima u školama i ostalim nastavnim bazama.
---	---

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="480 344 1441 600"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva provjera znanja (test)</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej/Prezentacija</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi.</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Tokom izvođenja nastave studenti/studentice će imati obavezu čitanja kraćih tekstova i analiza dokumenata vezanih za teme koje se obrađuju na predavanjima te će iste imati priliku prezentirati na nastavi. Za navedene aktivnosti moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Polusestrialni ispit koji se polaže na temelju obavezne literature polaže se u 8. sedmici semestra. Na polusestrialnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 40 bodova. • Završni ispit polaže se na kraju semestra u dva termina na temelju obavezne literature. Na završnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 40 bodova. <p>Napomena: Obavezno prijavljivanje ispita u ISSS sistem.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva provjera znanja (test)	40	40	2.	Aktivnost	10	10	3.	Esej/Prezentacija	10	10	4.	Završni ispit	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prva provjera znanja (test)	40	40																						
2.	Aktivnost	10	10																						
3.	Esej/Prezentacija	10	10																						
4.	Završni ispit	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Robert Stradling, <i>Nastava europske povijesti 20. stoljeća</i>, Zagreb: Srednja Europa, 2003. 2. Snježana Koren, <i>Čemu nas uči povijest? Nastava povijesti, ideje o učenju/poučavanju i ishodi učenja</i>, Zagreb: Profil, 2014. 3. Senaid Hadžić, Azem Kožar, <i>Metodika nastave historije</i>, Tuzla 2006. 4. <i>Nastavni planovi i programi iz historije/istorije/povijesti za osnovnu školu (1. – 4. razred)</i> 5. Smjernice za pisanje i ocjenu udžbenika povijesti za osnovne i srednje škole u Bosni i Hercegovini, <i>Službeni glasnik BiH</i> 05/07. 6. Zajedničke jezgre nastavnih planova i programa za historiju definirane na 																								

	<p>ishodima učenja, <i>Službeni glasnik BiH</i> br. 3/6.</p>
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Luisa Black, Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini, Vijeće Evrope, 2008. 2. Okrugli stol „Nastava historije u školama u Bosni i Hercegovini“, Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu, <i>Historija, Historija umjetnosti, Arheologija</i>, 2, Sarajevo 2012, 108-184. 3. M. Vrdoljak, vrijednovanje i ocjenjivanje učeničkog znanja, <i>Povijest u nastavu</i>, vol. XXII, no. 2, Zagreb 2014, 145-149. 4. <i>Smjernice Vijeća Evrope za nastavu historije.</i>
<p>Napomene</p>	

**UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS**

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	METODIKA NASTAVE HISTORIJE ZA SREDNJE ŠKOLE 2				
Šifra/kod	FIL HIS 517	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	8
Ciklus studija	DRUGI	Semestar	III	Ak. godina	2023/24 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i/ili studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E-mail: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 253-161	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija, online i prema prethodnoj najavi	
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon: 253-153	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija, online i prema prethodnoj najavi	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 2 ; seminar 0 ; vježbe 4;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Nastava na predmetu Metodika nastave historije za srednje škole 2 treba kroz vježbe i hospitacije, primjenom savremenih metodičkih standarda, studente osposobiti i pripremiti za samostalan rad s učenicima u srednjim školama, prvenstveno u gimnazijama. Iz tog razloga posebna je pažnja posvećena potrebi i značaju pismenog pripremanja svakog nastavnog sata. Naglasak je na potpunoj artikulaciji nastavnog sata koji, kroz različite nastavne metode, treba zadovoljiti materijalne, funkcionalne i odgojne zadatke nastave historije. Kroz rad na nastavi do izražaja će doći primjena svih teoretskih obrađenih i usvojenih pojmova koje čine jednu nastavnu pripremu, od odabira adekvatnog tipa nastavnog sata, oblika rada, metoda i upotrebe nastavnih sredstava i pomagala posebno informacionih tehnologija koje nude mnoge prednosti. Teorijsko znanje te primjeri iz nastavne prakse na osnovu hospitacija odražavaju se na pripremu i održavanje nastavnih sati na fakultetu i u školi, a samoprocjena rezultata u časovima zapažanja dodatno razvija buduće nastavničke kompetencije.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta Metodika nastave historije za srednje škole 2 je osposobiti studente/studentice za samostalno izvođenje nastave historije u srednjoj školi. Studenti kroz primjenu već stečenog znanja u praktičnom radu razvijaju opće i specifične kompetencije potrebne za uspješno poučavanje historije u srednjim školama.				

Ishodi učenja	<p>Studenti/studentice će:</p> <p>Upoznati se sa primjerima nastavnih praksi na osnovu hospitovanja u srednjim školama</p> <p>Osposobiti se za samostalno kreiranje i izvedbu nastavnih sati u srednjim školama.</p> <p>Primjeniti i uporediti uspješno usvojena teorijska znanja sa nastavnom praksom,</p> <p>Osposobiti se za funkcionalno kreiranje nastavnih sati uz korištenje različitih nastavnih metoda i oblika rada.</p> <p>Upoznati osnovne pojmove i zadatke koji se vežu za predmet metodika nastave historije, kao i njihov značaj u obrazovanju i odgoju učenika.</p> <p>Upoznati i kritički promišljati o odgojno-obrazovnim ciljevima nastave historije i znaju ih odrediti prilikom planiranja nastave i pripremanja pojedinih nastavnih satova.</p> <p>Osposobljavati se za izradu godišnjih planova te planiranje, pripremanje i izvođenje pojedinih nastavnih satova.</p> <p>Osposobljavati se za kreativan pristup pripremanju nastave.</p> <p>Osposobljati se za korištenje raznovrsnih nastavnih metoda, kao i upotrebu nastavnih sredstava i pomagala.</p> <p>Razvijati osjećaj odgovornosti i profesionalnosti za rad u nastavi.</p> <p>Razvijati sposobnosti za samoprocjenu nastavničke kompetencije.</p>
---------------	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Priprema nastavnog sata historije za srednju školu i njen značaj Pismena priprema i artikulacija nastavnog sata
2.	Nastavna pomagala i sredstva u nastavi historije s posebnim osvrtom na suvremenu multimedijalnu prezentaciju – srednja škola
3.	Nastavni sati na fakultetu – pripremni sat za nastavu u srednjoj školi Zapažanja o održanim satima
4.	Nastavni sati na fakultetu – pripremni sat za nastavu u srednjoj školi Zapažanja o održanim satima
5.	Nastavni sati na fakultetu – pripremni sat za nastavu u srednjoj školi Zapažanja o održanim satima
6.	Nastavni sati na fakultetu – pripremni sat za nastavu u srednjoj školi Zapažanja o održanim satima
7.	Priprema studenata za hospitacije; rad na pismenim pripremanjima i artikulaciji nastavnog sata
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata

9.	Hospitovanje: pohađanje nastave u srednjoj školi / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom, održavanje oglednih sati putem online platformi
10.	Hospitovanje: pohađanje nastave u srednjoj školi / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom, održavanje oglednih sati putem online platformi
11.	Hospitovanje: pohađanje nastave u srednjoj školi / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom, održavanje oglednih sati putem online platformi
12.	Hospitovanje: pohađanje nastave u srednjoj školi / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom, održavanje oglednih sati putem online platformi
13.	Zapažanja o održanim satima (dosezi zadanih ciljeva; učinkovitost nastavnih metoda; savremena didaktička pomagala) Priprema za izvođenje sata u srednjoj školi
14.	Samostalno izvođenje nastavnog sata u srednjoj školi ili putem online platformi (skype ili zoom)
15.	Refleksije na samostalno izvođenje nastavog sata u školi
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi u obliku predavanja i vježbi, na kojima studenti stiču nastavnu praksu. Nastavna se praksa realizira kroz hospitovanje u srednjim školama, te držanje nastave na fakultetu i u školama, kao i kroz samostalni rad studenata. U slučaju online nastave, ili vanrednih uslova rada studenti mogu putem online platforme, koju nastavnik već koristi na drugim kolegijima, obaviti hospitovanje tako što će samostalno (ili u manjim grupama na određenim odsjecima zbog velikog broja studenata na godini) pripremati i realizovati ogledne časove ili sekvence oglednih časova, kao što je i predviđeno silabusom.
---	---

<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="478 347 1444 600"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva provjera znanja – ogledni sat</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit - sat u školi</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi.</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Polusemestralna provjera znanja realizira u vidu održavanja oglednog sata na fakultetu. U okviru ovog ispita boduje se pismena priprema za sat i izvođenje sata. Ukupno je moguće osvojiti 40 bodova. • Studenti pišu esej za koji je moguće je osvojiti ukupno 10 bodova. • Završni ispit ili druga provjera znanja polaže se na kraju semestra realizira se u vidu održavanja sata u srednjoj školi. U okviru ovog ispita boduje se pismena priprema za sat i izvođenje sata. Ukupno je moguće osvojiti 40 bodova. <p>Napomena: Drugoj provjeri znanja ne može se pristupiti bez prethodno odslušanih hospitacija i održanog časa na Fakultetu. Prisustvo hospitacijama i održavanje sati na fakultetu i u srednjoj školi evidentira se na hospitacionoj listi.</p>	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva provjera znanja – ogledni sat	40	40	2.	Aktivnost	10	10	3.	Esej	10	10	4.	Završni ispit - sat u školi	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prva provjera znanja – ogledni sat	40	40																						
2.	Aktivnost	10	10																						
3.	Esej	10	10																						
4.	Završni ispit - sat u školi	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						
<p>Skala ocjenjivanja</p>	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>																								
<p>Literatura</p>	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. T. I. Berend, <i>Historija – znanstvena disciplina i školski predmet</i>, <i>Naše teme</i>, XXVIII/4, 5, Zagreb 1984. 2. <i>Zbornik radova: Jugoslovenski simpozij o nastavi historije</i>, Novi Sad, 1972; 3. V. Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998; 4. Rendić-Miočević, <i>Didaktičke inovacije u nastavi povijesti</i>, Zagreb 1989; 5. F. Isaković, <i>Ekskurzija kao oblik proširivanja i produbljivanja znanja u nastavi istorije</i>, <i>Nastava povijesti</i>, 1 i 2, Zagreb 1985; 6. B. Drašković, <i>Povijesna karta i povijesni atlas kao temeljna nastavna sredstva za snalaženje u prostornim promjenama u prošlosti</i>, <i>Nastava povijesti</i>, 1, Zagreb 1976. 																								

Dodatna

1. Robert Stradling, *Nastava europske povijesti 20. stoljeća*, Zagreb: Srednja Europa, 2003.
2. *Nastavni planovi i programi iz historije/istorije/povijesti za gimnazije i srednje škole* (1. – 4. Razred).
3. Luisa Black, *Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini*, Vijeće Evrope, 2008.
4. Senaid Hadžić, Azem Kožar, *Metodika nastave historije*, Tuzla 2006.
5. *Nekada davno...živjeli smo zajedno, Zajednički rad s multiperspektivnim pristupom*, EUROCLIO 2014.
6. *Obični ljudi u neobičnoj zemlji, Svakodnevni život u Bosni I Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji 1945-1990*, EUROCLIO 2008.
7. Edin Veladžić, Slavojka Beštić Bronza, Bojana Dujković Blagojević, Melisa Forić Plasto, Elma Hašimbegović, Senada Jusić-Dučić, Fahd Kasumović, Marija Naletilić, Edin Radušić, *Univerzalne vrijednosti iz prošlosti za društvo budućnosti : alternativni kurikulum za historiju/istoriju/povijest u Bosni i Hercegovini : doprinos promoviranju humanizma u nastavi historije i suočavanju s bosanskohercegovačkim kontroverzama : priručnik za nastavnike /: Udruženje nastavnika i profesora historije/istorije/povijesti Bosne i Hercegovine*, EUROCLIO HIP BiH, 2021.

Napomene

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	OSNOVE METODIKA NASTAVE HISTORIJE 1				
Šifra/kod	FIL HIS 110	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	PRVI	Semestar	I	Ak. godina	2023/24 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i/ili studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 Email: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 253-161	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Suradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon: 253-153	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 1 ; seminar 0 ; vježbe 2;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Fokus nastavnog predmeta Osnove metodike nastave historije 1 je definiranje predmeta i zadataka nastave historije kroz njezin razvoj i značaj kao nastavne discipline u procesu obrazovanja i odgoja. Naglasak se stavlja na zadatke koji ukazuju na značaj i razvoj historijskog mišljenja, moralni odgoj i razvoj estetskog osjećaja. U sadržaju nastavnog predmeta je upoznavanje sa značajem i ulogom nastave historije u prošlosti, kao o položaju u obrazovnom sistemu u Bosni i Hercegovini u prošlosti i u savremeno doba. Studenti će se upoznati sa osnovnim pojmovima kao što su nastava, tipovi nastave, nastavni planovi, programi, kurikulum, te njihovim značajem za nastavni process. Predstavit će se i značaj primjene najvažnijih nastavnih metoda i oblika rada kao i definiranju i ulozi materijalnih, funkcionalnih i odgojnih zadataka nastave historije u osnovnim školama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta Osnove metodike nastave historije 1 je teoretski i praktično osposobiti studente/studentice za buduće samostalno izvođenje nastave. Studenti stiču teoretska i praktična znanja o osnovnim pojmovima iz predmeta metodika nastave historije, te razvijaju se opće i specifične studentske kompetencije potrebne za kasnije uspješno poučavanje nastave historije i praktičan rad u nastavi.				
Ishodi učenja	Studenti/studentice će: Znanje: Upoznati osnovne pojmove i zadatke koji se vežu za predmet metodika				

	<p>nastave historije, kao i njihov značaj u obrazovanju i odgoju učenika. Upoznati značaj, razvoj metodike nastave historije i savremene poglede na nastavu historije. Upoznati mjesto i ulogu nastave historije u obrazovnom sistemu Bosne i Hercegovine u prošlosti i savremenom dobu.</p> <p>Upoznati i kritički promišljati o odgojno-obrazovnim ciljevima nastave historije i znati ih odrediti prilikom planiranja nastave i pripremanja pojedinih nastavnih satova.</p> <p>Vještine: Osposobljavati se planiranje, pripremanje i izvođenje pojedinih nastavnih satova.</p> <p>Osposobljati se za korištenje raznovrsnih nastavnih metoda, kao i upotrebu nastavnih sredstava i pomagala.</p> <p>Kompetencije: Diskusija, kritičko mišljenje, vrjednovanje stavova, samostalno planiranje i izvođenje nastave</p>
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Metodika nastave historije; Predmet i zadaci;
2.	Razvoj nastave historije u prošlosti.
3.	Savremeni pogledi na nastavu historije.
4.	Historija kao nastavni predmet;
5.	Značaj nastave historije u obrazovanju i odgoju učenika;
6.	Razvoj nastave historije u Bosni i Hercegovini.
7.	Savremena nastava historije u Bosni i Hercegovini.
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Nastavni plan. Nastavni program. Kurikulum
10.	Nastava. Vrste nastave.
11.	Ciljevi i zadaci nastave historije. Materijalni, funkcionalni i odgojni zadaci nastave historije.

12.	Oblici rada.
13.	Nastavne metode
14.	Nastavne metode
15.	Savremena didaktička pomagala
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Nastava se izvodi u obliku predavanja i vježbi uz demonstraciju osnovnih nastavnih metoda koji su sadržaj predmeta Osnove metodike nastave historije 1. Korištenje različitih medija komuniciranja kao i informaciono-komunikacijske tehnologije. Nastava se izvodi u učionici a po potrebi i mogućnostima u školama i ostalim nastavnim bazama.</p>																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="480 1442 1445 1693"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva provjera znanja (test)</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej/Prezentacija</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi. Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Tokom izvođenja nastave studenti/studentice će imati obavezu čitanja kraćih tekstova i analiza dokumenata vezanih za teme koje se obrađuju na 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva provjera znanja (test)	40	40	2.	Aktivnost	10	10	3.	Esej/Prezentacija	10	10	4.	Završni ispit	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prva provjera znanja (test)	40	40																						
2.	Aktivnost	10	10																						
3.	Esej/Prezentacija	10	10																						
4.	Završni ispit	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

	<p>predavanjma te će iste imati priliku prezentirati na nastavi. Za navedene aktivnosti moguće je dobiti ukupno 10 bodova.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Polusestrialni ispit koji se polaže na temelju obavezne literature polaže se u 8. sedmici semestra. Na polusestrialnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 40 bodova. • Završni ispit polaže se na kraju semestra u dva termina na temelju obavezne literature. Na završnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 40 bodova.
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Senaid Hadžić, Azem Kožar, <i>Metodika nastave historije</i>, Tuzla 2006. 2. Lorin Anderson (ur.), <i>Nastava orijentirana na učenje: vodič za nastavnike usmjerene na postignuća</i>, Thessaloniki, 2014.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Luisa Black, <i>Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini</i>, Vijeće Evrope, 2008. 2. Vladimir Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998; 3. <i>Nekada davno... živjeli smo zajedno, Zajednički rad s multiperspektivnim pristupom</i>, EUROCLIO 2014. 4. <i>Obični ljudi u neobičnoj zemlji, Svakodnevni život u Bosni I Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji 1945-1990</i>, EUROCLIO 2008.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	OSNOVE METODIKE NASTAVE HISTORIJE 2				
Šifra/kod	FIL HIS 111	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	4
Ciklus studija	PRVI	Semestar	I	Ak. godina	2022/23 2023/24 2024/25
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i/ili studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 Email: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 253-161	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon: 253-153	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 1 ; seminar 0 ; vježbe 2;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Fokus nastavnog predmeta Osnove metodike nastave historije 1 je definiranje predmeta i zadataka nastave historije kroz njezin razvoj i značaj kao nastavne discipline u procesu obrazovanja i odgoja. Naglasak se stavlja na zadatke koji ukazuju na značaj i razvoj historijskog mišljenja, moralni odgoj i razvoj estetskog osjećaja. U sadržaju nastavnog predmeta je upoznavanje sa značajem i ulogom nastave historije u prošlosti, kao o položaju u obrazovnom sistemu u Bosni i Hercegovini u prošlosti I u savremeno doba. Studenti će se upoznati sa osnovnim pojmovima kao što su nastava, tipovi nastave, nastavni planovi, programi, kurikulum, te njihovim značajem za nastavni process. Predstaviti će se i značaj primjene najvažnijih nastavnih metoda i oblika rada kao i definiranju i ulozi materijalnih, funkcionalnih i odgojnih zadataka nastave historije u osnovnim školama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj nastavnog predmeta Osnove metodike nastave historije 1 je teoretski i praktično osposobiti studente/studentice za buduće samostalno izvođenje nastave. Studenti stiču teoretska i praktična znanja o osnovnim pojmovima iz predmeta metodika nastave historije, te razvijaju se opće i specifične studentske kompetencije potrebne za kasnije uspješno poučavanje nastave historije i praktičan rad u nastavi.				
Ishodi učenja	Studenti/studentice će: Znanje: Upoznati osnovne pojmove koji se vežu za izvođenje nastave historije.				

	<p>Upoznati didaktičko-metodičke karakteristike savremene nastave povijesti. Usvojiti osnovna teorijska znanja i metodološke postavke savremene historiografije o učenju i poučavanju historije. Poznavati osnovne metode rada u nastavi. Razlikovati tipove časova i odabrati odgovarajuće metode za uspješnije izvođenje nastave za te tipove časova.</p> <p>Vještine: Osposobljavati se za kreativan pristup pripremanju nastave. Osposobljati se za korištenje raznovrsnih nastavnih metoda, kao i upotrebu nastavnih sredstava i pomagala.</p> <p>Kompetencije: Diskusija, kritičko mišljenje, analiziranje nastavnih materijala za buduće samostalno planiranje i izvođenje nastave.</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Oblici i tipovi nastavnog sata. Uvodni sat. Obrade novog gradiva. Ponavljanje. Vježbanje. Provjeravanje. Sistematiziranje.
2.	Priprema nastavnog sata. Dijelovi nastavnog sata;
3.	Nastavna sredstva i pomagala u nastavi historije;
4.	Udžbenik u nastavi historije;
5.	Udžbenik u nastavi historije;
6.	Radna sveska, Historijska čitanka i priručnik
7.	Historijska karta i atlas.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Informatičke tehnologije i mediji.
10.	Rad s pisanim historijskim izvorima.
11.	Rad sa vizualnim historijskim izvorima.

12.	Terenska nastava.
13.	Nastava historije i muzeji.
14.	Praćenje, vrednovanje i ocjenjivanje;
15.	Nastavnik i njegova uloga.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava se izvodi u obliku predavanja i vježbi uz demonstraciju osnovnih nastavnih metoda koji su sadržaj predmeta Osnove metodike nastave historije 2. Korištenje različitih medija komuniciranja kao i informaciono-komuniacijske tehnologije. Nastava se izvodi u učionici a po potrebi i mogućnostima u školama i ostalim nastavnim bazama.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="478 1254 1444 1512"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva provjera znanja (test)</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej/Prezentacija</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi.</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Tokom izvođenja nastave studenti/studentice će imati obavezu čitanja kraćih tekstova i analiza dokumenata vezanih za teme koje se obrađuju na predavanjima te će iste imati priliku prezentirati na nastavi. Za navedene aktivnosti moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Polusemestralni ispit koji se polaže na temelju obavezne literature polaže se u 8. sedmici semestra. Na polusemestralnom ispitu moguće je osvojiti 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva provjera znanja (test)	40	40	2.	Aktivnost	10	10	3.	Esej/Prezentacija	10	10	4.	Završni ispit	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prva provjera znanja (test)	40	40																						
2.	Aktivnost	10	10																						
3.	Esej/Prezentacija	10	10																						
4.	Završni ispit	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

	<p>ukupno 40 bodova.</p> <ul style="list-style-type: none"> Završni ispit polaže se na kraju semestra u dva termina na temelju obavezne literature. Na završnom ispitu moguće je osvojiti ukupno 40 bodova. <p>Napomena: Obavezno prijavljivanje ispita u ISSS sistem.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Senaid Hadžić, Azem Kožar, <i>Metodika nastave historije</i>, Tuzla 2006. Lorin Anderson (ur.), <i>Nastava orijentirana na učenje: vodič za nastavnike usmjerene na postignuća</i>, Thessaloniki, 2014.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Luisa Black, <i>Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini</i>, Vijeće Evrope, 2008. Vladimir Vego, <i>Metodika nastave povijesti</i>, Mostar 1998;
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	PRAKTIČNA NASTAVA I PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJE STUDENATA				
Šifra/kod	FIL HIS 215	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi	Semestar	III	Ak. godina	2023/24 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Povijest, historija, historiografija; Pomoćne historijske discipline; Osnove metodike nastave historije 1 i Osnove metodike nastave historije 2				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski Engleski (u slučaju gostujućeg predavača i/ili studenata na razmjeni)				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E-mail: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 253-161	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Saradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon: 253-153	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 0 ; seminar 0 ; vježbe 2;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Praktična nastava izvodi se kroz saradnju sa širim društvenim okruženjem i ima za cilj razvijanje znanja, vještina i kompetencija studenata kroz praktičan rad i susret sa primjerima iz prakse. Praktična nastava realizira se u prostorijama Filozofskog fakulteta te u ustanovama koje čine nastavnu bazu Univerziteta u Sarajevu. Izvođenje praktične nastave studenata prate metodičar nastave, nastavnik metodologije i mentori za seminarske i završni diplomski rad. Student po završenoj praktičnoj nastavi (hospitacijama, istraživanjima za seminarski i diplomski rad) podnosi izvještaj koji svojim potpisom ovjerava nastavnik. Zadatak studenata je da posmatraju poslove i zadatke koje obavlja njihov mentor, da samostalno izvode neke od poslova i zadataka i da tokom praćenja nastave vode Dnevnik praktične nastave koji je jedan od segmenta evaluacije rada studenta tokom semestra.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj obavljanja praktične nastave je da se studenti upoznaju sa različitim radnim mjestima historičara, u nastavi, institutima, arhivima, muzejima itd. Praktično iskustvo pripremit će studente za početak rada u struci, jer će im omogućiti bolje razumijevanje nastavnih sadržaja prezentiranih tokom studija te integraciju i upotrebu znanja u radnom okruženju. Osim toga, studenti će imati priliku da neka od znanja i vještina stečenih na predavanjima i vježbama primjene u realnom okruženju.				
Ishodi učenja	Znanje: Upoznavanje sa organizacijom i djelatnostima institucije/ organizacije u kojoj radi historičar. Usvajanje etičkih principa rada i upoznavanje sa praktičnim metodama, tehnikama i procedurama rada.				

	<p>Vještine: Unapređenje vještina samostalnog planiranja, pripremanja, organiziranja i realiziranja poslova i zadataka</p> <p>Kompetencije: integriranje teorijskih i praktičnih znanja u profesionalnoj ulozi i priprema za samostalan rad. razvoj interpersonalnih vještina i vještina timskog rada kao i prezentacijskih i samoprezentacijskih vještina; unapređenje komunikacije i saradnje sa profesionalcima i institucijama.</p>
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje s metodologijom rada/Historičar i njegovo radno mjesto
2.	Historičari u naučnim institutima (posjeta naučnom institutu) razgovor sa historičarima iz navedene institucije. Refleksije na posjet institutu i razgovor sa historičarima razgovor sa historičarima iz navedene institucije
3.	Historičari u arhivima (posjeta arhivu). Refleksije na posjet arhivu i razgovor sa historičarima razgovor sa historičarima iz navedene institucije
4.	Historičari u muzejima. Refleksije na posjet muzeju i razgovor sa historičarima iz navedene institucije
5.	Historičar i nastava historije -- razgovor s nastavnikom historije – Priprema nastavnog sata
6.	Opserviranje oglednih časova.
7.	Opserviranje oglednih časova.
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Refleksije na prisustvo časovima
10.	Rad na osmišljavanju i pripremanju časova – grupni rad
11.	Rad na osmišljavanju i pripremanju časova – grupni rad
12.	Prezentacije pripremljenih časova
13.	Prezentacije pripremljenih časova
14.	Prezentacije pripremljenih časova

15.	Prezentacije pripremljenih časova
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<p>Demonstracije i instrukcije; opservacija rada mentora i rad pod suprevizijom; opservacija, analiza i razmatranje slučajeva/ grupa; timski rad, grupni rad; diskusija; rad na projektu. Korištenje različitih medija komuniciranja kao i informaciono-komunikacijske tehnologije.</p> <p>Hospitovanje i opservacija časova održava se na fakultetu. Studenti opserviraju časove studenata drugog ciklusa studija.</p> <p>Nastava se izvodi u učionici a po potrebi i mogućnostima u školama i ostalim nastavnim bazama.</p>																								
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="478 1115 1444 1361"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva provjera znanja – eseji</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dnevnik praktične nastave</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit – prezentacija časa</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi.</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Tokom prisustva nastavnim aktivnostima studenti/studentice će imati obavezu vođenja Dnevnika praktične nastave koji se sastoji od bilješki tokom posjeta naučnim i kulturnim ustanovama, školama tokom prisustva časova sa refleksijama. Za navedenu aktivnost moguće je dobiti ukupno 20 bodova. • Polusestrialni ispit sastoji se od pisanja tri kraća eseja kao refleksije na posjete naučno-istraživačkim i kulturnim institucijama u kojima su zaposleni historičari 30 bodova. • Završni ispit polaže se na kraju semestra u vidu prezentacije oglednog časa za što je moguće dobiti ukupno 40 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva provjera znanja – eseji	30	30	2.	Aktivnost	10	10	3.	Dnevnik praktične nastave	20	20	4.	Završni ispit – prezentacija časa	40	40	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prva provjera znanja – eseji	30	30																						
2.	Aktivnost	10	10																						
3.	Dnevnik praktične nastave	20	20																						
4.	Završni ispit – prezentacija časa	40	40																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

	<p>Napomena: Završnoj provjeri znanja ne može se pristupiti bez prethodno odslušanih hospitacija. Prisustvo hospitacijama i održavanje sati na fakultetu evidentira se na hospitacionoj listi.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Luisa Black, <i>Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini</i>, Vijeće Evrope, 2008.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Senaid Hadžić, Azem Kožar, <i>Metodika nastave historije</i>, Tuzla 2006. <i>Nekada davno...živjeli smo zajedno, Zajednički rad s multiperspektivnim pristupom</i>, EUROCLIO 2014. <i>Obični ljudi u neobičnoj zemlji, Svakodnevni život u Bosni I Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji 1945-1990</i>, EUROCLIO 2008. Edin Veladžić, Slavojka Beštić Bronza, Bojana Dujković Blagojević, Melisa Forić Plasto, Elma Hašimbegović, Senada Jusić-Dučić, Fahd Kasumović, Marija Naletilić, Edin Radušić, <i>Univerzalne vrijednosti iz prošlosti za društvo budućnosti : alternativni kurikulum za historiju/istoriju/povijest u Bosni i Hercegovini : doprinos promoviranju humanizma u nastavi historije i suočavanju s bosanskohercegovačkim kontroverzama : priručnik za nastavnike /: Udruženje nastavnika i profesora historije/istorije/povijesti Bosne i Hercegovine</i>, EUROCLIO HIP BiH, 2021.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU - FILOZOFSKI FAKULTET
SYLLABUS

Odsjek	Odsjek za historiju				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	PRAKTIČNA NASTAVA I PRAKTIČNO OSPOSOBLJAVANJE STUDENATA				
Šifra/kod	FIL HIS 216	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	2
Ciklus studija	I	Semestar	IV	Ak. godina	2023/24 2024/25 2025/26
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Povijest, historija, historiografija; Pomoćne historijske discipline; Osnove metodike nastave historije 1 i Osnove metodike nastave historije 2				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof. dr. Amir Duranović			
	Kontakt podaci	Kabinet: 139 E-mail: amir.duranovic@ff.unsa.ba Telefon: 253-161	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Suradnik	Ime i prezime	Mr. Melisa Forić Plasto			
	Kontakt podaci	Kabinet: 130 E-mail: melisa.foric@ff.unsa.ba Telefon: 253-153	Termin konsultacija	Prema rasporedu, online i prema prethodnoj najavi	
Sedmični broj kontakt sati	Predavanja 0 ; seminar 0 ; vježbe 2;				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Praktična nastava izvodi se kroz saradnju sa širim društvenim okruženjem i ima za cilj razvijanje znanja, vještina i kompetencija studenata kroz praktičan rad i susret sa primjerima iz prakse. Praktična nastava realizira se u prostorijama Filozofskog fakulteta te u ustanovama koje čine nastavnu bazu Univerziteta u Sarajevu. Izvođenje praktične nastave studenata prate metodičar nastave, nastavnik metodologije i mentori za seminarske i završni diplomski rad. Student po završenoj praktičnoj nastavi (hospitacijama, istraživanjima za seminarski i diplomski rad) podnosi izvještaj koji svojim potpisom ovjerava nastavnik. Zadatak studenata je da posmatraju poslove i zadatke koje obavlja njihov mentor, da samostalno izvode neke od poslova i zadataka i da tokom praćenja nastave vode Dnevnik praktične nastave koji je jedan od segmenta evaluacije rada studenta tokom semestra.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj obavljanja praktične nastave je da se studenti upoznaju sa različitim radnim mjestima historičara, u nastavi, institutima, arhivima, muzejima itd. Praktično iskustvo pripremit će studente za početak rada u struci, jer će im omogućiti bolje razumijevanje nastavnih sadržaja prezentiranih tokom studija te integraciju i upotrebu znanja u radnom okruženju. Osim toga, studenti će imati priliku da neka od znanja i vještina stečenih na predavanjima i vježbama primjene u realnom okruženju.				
Ishodi učenja	Znanje: Upoznavanje sa organizacijom i djelatnostima institucije/ organizacije u kojoj radi historičar. Usvajanje etičkih principa rada i upoznavanje sa praktičnim metodama, tehnikama i procedurama rada.				

	<p>Vještine: Unapređenje vještina samostalnog planiranja, pripremanja, organiziranja i realiziranja poslova i zadataka</p> <p>Kompetencije: integriranje teorijskih i praktičnih znanja u profesionalnoj ulozi i priprema za samostalan rad. razvoj interpersonalnih vještina i vještina timskog rada kao i prezentacijskih i samoprezentacijskih vještina; unapređenje komunikacije i saradnje sa profesionalcima i institucijama.</p>
--	---

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje s metodologijom rada
2.	Priprema i održavanje oglednih časova na fakultetu (uživo ili putem online platformu) / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom
3.	Priprema i održavanje oglednih časova na fakultetu (uživo ili putem online platformu) / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom
4.	Priprema i održavanje oglednih časova na fakultetu (uživo ili putem online platformu) / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom
5.	Priprema i održavanje oglednih časova na fakultetu (uživo ili putem online platformu) / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom
6.	Priprema i održavanje oglednih časova na fakultetu (uživo ili putem online platformu) / Autohospitovanje: pohađanje online nastave putem platforme googleclassroom
7.	Rad na osmišljavanju i pripremanju projektnih ideja
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Rad na osmišljavanju i pripremanju projektnih ideja
10.	Prezentacija projektnih ideja
11.	Rad na izvođenju projekta (istražovanje, prikupljanje materijala, osmišljavanje izložbe i radionice)
12.	Rad na izvođenju projekta (istražovanje, prikupljanje materijala, osmišljavanje izložbe i pedagoške radionice)
13.	Rad na izvođenju projekta (istražovanje, prikupljanje materijala, osmišljavanje izložbe i radionice)
14.	Prezentacija projekta - izložba i radionica

15.	Refleksija i evaluacija praktičnog rada
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Demonstracije i instrukcije; opservacija rada mentora i rad pod suprevizijom; opservacija, analiza i razmatranje slučajeva/ grupa; timski rad, grupni rad; diskusija; rad na projektu. Korištenje različitih medija komuniciranja kao i informaciono-komunikacijske tehnologije. Nastava se izvodi u učionici a po potrebi i mogućnostima u školama i ostalim nastavnim bazama.																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="480 1043 1442 1328"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prva provjera znanja – prezentacija časa</td> <td>40</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Dnevnik praktične nastave</td> <td>20</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Završni ispit – rad na projektu</td> <td>30</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Studenti/studentice su obavezni redovno pohađati i aktivno sudjelovati u nastavi.</p> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Za prisustvo nastavi i aktivno sudjelovanje moguće je dobiti ukupno 10 bodova. • Tokom prisustva i realizacije praktičnih aktivnosti na nastavi studenti/studentice će imati obavezu vođenja Dnevnika praktične nastave koji se sastoji od bilješki tokom prisustva časova sa refleksijama kao i aktivnosti vezanih za izradu projektnih zadataka. Za navedenu aktivnost moguće je dobiti ukupno 20 bodova. • Polusemestralni ispit sastoji se u vidu prezentacije oglednog časa za što je moguće dobiti ukupno 40 bodova. • Završni ispit realizuje se u okviru praktičnog rada na istraživačkom projektu koji obuhvata osmišljavanje projektne ideje i njene realizacije u formi izložbe i pedagoške radionice za što je moguće dobiti ukupno 30 bodova. 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prva provjera znanja – prezentacija časa	40	40	2.	Aktivnost	10	10	3.	Dnevnik praktične nastave	20	20	4.	Završni ispit – rad na projektu	30	30	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prva provjera znanja – prezentacija časa	40	40																						
2.	Aktivnost	10	10																						
3.	Dnevnik praktične nastave	20	20																						
4.	Završni ispit – rad na projektu	30	30																						
Ukupno: 100 bodova			100%																						

	<p>Napomena: Završnoj provjeri znanja ne može se pristupiti bez prethodno odslušanih hospitacija. Prisustvo hospitacijama i održavanje sati na fakultetu evidentira se na hospitacionoj listi. Obavezno prijavljivanje ispita u ISSS sistem.</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Luisa Black, <i>Priručnik za nastavnike historije u Bosni i Hercegovini</i>, Vijeće Evrope, 2008.
	<p><i>Dodatna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Senaid Hadžić, Azem Kožar, <i>Metodika nastave historije</i>, Tuzla 2006. 2. <i>Nekada davno... živjeli smo zajedno, Zajednički rad s multiperspektivnim pristupom</i>, EUROCLIO 2014. 3. <i>Obični ljudi u neobičnoj zemlji, Svakodnevni život u Bosni I Hercegovini, Hrvatskoj i Srbiji 1945-1990</i>, EUROCLIO 2008. 4. Edin Veladžić i dr., <i>Univerzalne vrijednosti iz prošlosti za društvo budućnosti : alternativni kurikulum za historiju/istoriju/povijest u Bosni i Hercegovini : doprinos promoviranju humanizma u nastavi historije i suočavanju s bosanskohercegovačkim kontroverzama : priručnik za nastavnike /: Udruženje nastavnika i profesora historije/istorije/povijesti Bosne i Hercegovine</i>, EUROCLIO HIP BiH, 2021.
Napomene	

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija Ilira i rimskih provincija u jugoistočnoj Europi				
Šifra/kod	FIL HIS 106	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Drugi	Ak. godina	2023 /2024, 2024 / 2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Preduslova za upis na ovaj predmet nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Amra Šaćić Beća			četvrtak 11 – 13 petak 10 – 12 petak 19 -20
	Kontakt podaci	Kabinet: 134 E-mail: Almir.marić@unnmo.ba amra.sacic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija		
Saradnik	Ime i prezime				Termin konsultacija
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:			
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar <u>1</u> ; vježbe <u>2</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Predmet je koncipiran tako da se studentima prezentiraju najvažniji segmenti kulturno - historijskog razvoja prostora današnje Zapadnog Balkana od perioda helenizma do kasne antike. U radu sa studentima biti će akcenat na antičkoj historiografiji koja se odnosi na Ilire i njima srodne zajednice, te topografiji, etnografiji, vojnoj historiji, ekonomiji i kulturi. Studenti će imati priliku da se upoznaju sa modernim viđenjem pojmova „ilirski“. Kroz rad na predavanjima, seminarima i vježbama studenti će se bliže upoznati sa značajem koji su autohtone zajednice iz Ilirika imale u kontekstu grčko – rimske civilizacije. Posebna pažnja biti će usmjerena ka izučavanju kulturno – historijskog razvoja autohtonih zajednica koje su naseljavale prostor naše države u antičko doba. Kako bi se više informisali o ilirskom, panonskom, grčkom i rimskom nasljeđu BiH u sklopu ovog predmeta je predviđena studentska posjeta muzeju (Zemaljskom muzeju ili Muzeju Sarajeva).</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Cilj kolegija je upoznati studente sa najstarijom regionalnom i nacionalnom historijom kroz izvore i literaturu. Korištenjem savremenih terminoloških postavki zasnovanih na modernoj metodološkoj misli historijske nauke težiti će se sagledavanju kulturno, ekonomskog i političkog razvoja autohtonih naroda zapadnog Balkana u antičkom periodu. Jedan od ciljeva ovog predmeta također je afirmisati kreativno, kritičko promišljanje o prošlosti zapadnog Balkana i</p>				

	društvenoj stvarnosti u antici.
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje osnovnih faktografskih činjenica 2. Razumijevanje historijskih uzročno – posljedičnih veza 3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata 4. Prezentiranje usvojenih metodoloških odrednica historijske nauke u kontekstu pisanja eseja / seminara iz perioda od 6.st.p.n.e do 6 st.n.e 5. Motivacija za izučavanje najstarije regionalne i nacionalne historije

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Iliri u grčkim i rimskim pisanim izvorima (Pseudos Skilaks, Pseudo Skimnos, Teopomp, Polibije, Apijan, Svetonije, Strabon, Plinije Stariji, Velej Paterkul, Dion Kasije, Diodor Sicilijanski ...).
2.	Iliri u grčkoj mitologiji. Historijska topografija ilirskih zemalja. Periodizacija i hronologija razvitka Ilira. Savremena naučna stajališta po pitanju Ilira. Problem porijekla ilirske etničke zajednice
3.	Grčka kolonizacija na Jadranu (<i>Apollonia, Epidamnos, Olcinium, Buthoe, Issa</i> , Isejska kolonija u Lumbardi, <i>Pharos</i> , Herakleja, <i>Korkyra Melaina, Tragurion, Epidaurum, Salona, Narona</i>).
4.	Prvi ilirski narodi na historijskoj sceni. Autarijati i njihova ekspanzija. Invazija Kelta. Ardijejci. Liburnska talasokratija.
5.	<i>Illyrii proprie dicti</i> (Iliri u Homerovim djelima. Narodi južne Ilirije. Države Enhelejaca, Taulanta, Dardanaca).
6.	Prvo ilirsko kraljevstvo (Bardilej i odnosi sa Makedonskim kraljem Filipom II, Aleksandar Makedonski i sukob sa Klitom i Glaukijom. Usporedba ilirske države sa susjedima Makedonijom, Epirom i Trakijom).
7.	Agronovo kraljevstvo (Ilirsko gusarstvo. Najznačajnije ličnosti Agronove dinastije. Ilirsko - epirski rat, Prvi ilirski rat, reorganizacija južne Ilirije, Drugi ilirski rat, Položaj Ilira u rimsko - makedonskim sukobima, Treći ilirski rat).
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Odnos Ilira s Italijom u predrimsko doba. Ilirska etnografija u prvom stoljeću stare ere. Ratovi Rimljana protiv Ardijejaca i Plerejaca. Ratovi Rimljana protiv Histra. Ratovi Rimljana sa Delmatima (156. god pr.n.e - 35. god. pr.n.e).
10.	Oktavijanov ilirski rat (35 - 33. god. pr.n.e), pokoravanje Delmata i Japoda. Značaj Oktavijanovog ilirskog rata za ilirske narode koji su naseljavali prostor današnje Bosne i Hercegovine.
11.	Batonov ustanak (izvori, uzroci, povod, faze ratovanja, najznačajnije ličnosti, etnička struktura pobunjenika, posljedice ustanka).

12.	Rimske provincije na prostoru Zapadnog Balkana (<i>Dalmatia, Moesia Superior, Pannonia Superior, Pannonia Inferior</i>). Administrativno - pravne karakteristike uspostave rimske vlasti u Iliriku (<i>Civitates peregrinae, municipia, colonia, Res publica</i>).
13.	Duhovna kultura Ilira (domaći kultovi, grčki kultovi, rimski kultovi, orijentalni kultovi, <i>Interpretatio Romana</i>). Ilirska onomastika. Romanizacija Ilira. Svakodnevni život Ilira.
14.	Iliri u rimskoj vojsci (Beneficijarni konzulari u Dalmaciji i Panoniji, ilirske kohorte, rimski vojni logori u Bosni i Hercegovini. Vojska i proces romanizacije. Ilirski carevi).
15.	Ekonomska historija zemalja antičkog Ilirika (rudarstvo, trgovina, zanati, ilirska carina, rimske kovnice novca na Zapadnom Balkanu, radionice opeke, kamenolomi). Ilirski ostaci na Balkanu i nakon propast antičke civilizacije.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitička metoda (analiza određenih vojno – političkih i kuturnih događaja kroz podjelu na manje tematske cjeline) 2. Heuristička metoda (postići studente da kroz međusobni razgovor ili kroz razgovor sa nastavnikom dođu do zaključaka o uzročno – posljedičnim vezama u periodu koji se obrađuje) 3. Metode izučavanja hronologije 																																
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej / seminar</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>40</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td>6.</td> <td>Topografija</td> <td>5</td> <td>5 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	5	5%	2.	Aktivnost na nastavi	15	15%	3.	Esej / seminar	10	10%	4.	Polusemestralna provjera znanja	25	25%	5.	Završni ispit	40	45%	6.	Topografija	5	5 %	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																														
1.	Prisustvo na nastavi	5	5%																														
2.	Aktivnost na nastavi	15	15%																														
3.	Esej / seminar	10	10%																														
4.	Polusemestralna provjera znanja	25	25%																														
5.	Završni ispit	40	45%																														
6.	Topografija	5	5 %																														
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																														

	<p>predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra</p> <ul style="list-style-type: none"> • seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar ponuđenih tema iz perioda 6.st.p.n.e do 6.st.n.e u kontekstu predrimske Ilirije i rimskog Ilirika • parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Test će biti koncipiran tako da obuhvati gradivo koje će biti izloženo u prvih sedam sedmica nastave • završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra <p>Napomena:</p> <p>Popis tema za seminarske radove biti će dostupan studentima na web stranici Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MESIHOVIĆ & ŠAČIĆ 2015. : Salmedin Mesihović & Amra Šaćić, <i>Historija Ilira</i>, Sarajevo. 2. Grupa autora 1984. : <i>Kulturna istorija BiH</i>, Sarajevo (poglavlja E. Pašalić i Đ. Basler). 3. CABANES 2002. : Pierre Cabanes, <i>Iliri od Bardileja do Gencija</i>, Split. 4. WILKES 2001: J. J. Wilkes, <i>Iliri</i>, Split. <p><i>Dodatna</i></p> <p>BOJANOVSKI 1988. : Ivo Bojanovski, <i>BiH u antičko doba</i>, ANU BiH, Djela knj. LXVI, CBI knj. 6, Sarajevo.</p> <p>BUSLADŽIĆ 2017. : Adnan Busladžić, <i>Tragovi antičkog teatra – muzike, gladijatorskih borbi i takmičenja iz arheoloških zbirki u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo.</p> <p>DUŠANIĆ 2010. : Slobodan Dušanić, <i>Selected Essays in Roman history and epigraphy</i>, Beograd.</p> <p>DŽINO 2010. : Danijel Džino, <i>Illyricum in Roman Politics, 229 BC – AD 68</i>, Cambridge</p> <p>DŽINO & DOMIĆ KUNIĆ 2013: Danijel Džino & Alka Domić Kunić, <i>Rimski ratovi u Iliriku – povijesni antinarativ</i>, Zagreb.</p> <p>GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, <i>Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)</i>, Beograd.</p> <p>GRUPA AUTORA 2014.: <i>Zemlje antičkog Ilirika prije i poslije Milanskog edikta</i>, Sarajevo.</p>

	<p>IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, <i>Antički kulturni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo.</p> <p>KALJANAC 2010.: Adnan Kaljanac, <i>Legenda o Kadmu i problem Enhelejaca</i>, Godišnjak ANUBIH, CBI 39, 53 — 81, Sarajevo.</p> <p>KOVÁCS 2014: Péter Kovács, <i>A history of Pannonia during the Principate</i>, Bonn.</p> <p>KOVÁCS 2016: Péter Kovács, <i>A History of Pannonia in the Late Roman Period I (284–363 AD)</i>, Bonn.</p> <p>MATIJAŠIĆ 2009.: Robert Matijašić, <i>Povijest hrvatskih zemalja u antici do cara Dioklecijana</i>, Zagreb.</p> <p>MILIVOJEVIĆ 2021. : Feša Milivojević, <i>Cezarov Ilirik</i>, Zagreb – Rijeka.</p> <p>MLADENOVIĆ 2012. : Dragana Mladenović, <i>Urbanism and Settlement in the Roman Province of Moesia Superior</i> (BAR International Series), Oxford.</p> <p>NOVAK 1952.: Grga Novak, <i>Issa i isejska država</i>, VAHD, 54, 5 - 70, Split.</p> <p>NOVAK 1961.:Grga Novak, <i>Stari Grci na Jadranskom moru</i>, JAZU 332, 145 - 221,Zagreb</p> <p>PAŠALIĆ 1975. : Esad Pašalić, <i>Sabrano djelo</i>, Sarajevo.</p> <p>PERINIĆ 2017. : Ljubica Perinić, <i>The Nature and Origin of the Cult of Silvanus in the Roman Provinces of Dalmatia and Pannonia</i>, Oxford.</p> <p>RENDIĆ – MIOČEVIĆ 1989.: Duje Rendić – Miočević, <i>Iliri i antički svijet</i>, Ilirološke studije, Split.</p> <p>SAMARDŽIĆ 2020.: Gligor Samardžić, <i>Kosovo i Metohija u rimsko doba</i>, Kosovska Mitrovica.</p> <p>ŠAČIĆ BEĆA&MESIHOVIĆ&VELETOVAC 2021, Amra Šaćić Beća, Salmedin Mesihović, Edin Veletovac, <i>Magični svijet Ilira : historija zaboravljene civilizacije</i>, Sarajevo.</p> <p>ŠAŠEL KOS 2005: Marjeta Šašel Kos, <i>Appian and Illyricum</i>, Ljubljana.</p> <p>VUJOVIĆ 2021.: Miroslav Vujnović, <i>Rimska civilizacija na tlu Srbije</i>, Beograd.</p> <p>ZANINOVIĆ 2015.: Marin Zaninović, <i>Ilirski ratovi</i>, Zagreb.</p>
Napomene	Nastavnik će obaveznu literaturu studentima dati u digitalnom obliku u toku prve sedmice nastave

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Historija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Bosna i Hercegovina u antičko doba				
Šifra/kod	FIL HIS 411	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	Drugi	Semestar	Prvi	Ak. godina	2023 /2024. 2024 / 2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Preduslova za upis na ovaj predmet nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Amra Šaćić Beća			
	Kontakt podaci	Kabinet : Kabinet: 134 E-mail: amra.sacic@ff.unsa.ba	Termin konsultacija	četvrtak 11 – 13 petak 10 – 12 petak 19 -20	
Saradnik	Ime i prezime				
	Kontakt podaci	Kabinet: E-mail: Telefon:	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 1 </u> ; seminar <u> 1 </u> ; vježbe <u> 1 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet je koncipiran tako da se studentima prezentiraju najvažniji segmenti kulturno - historijskog razvoja prostora današnje Bosne i Hercegovine od perioda helenizma do kasne antike. U radu sa studentima biti će akcenat na antičkoj topografiji, etnografiji, ekonomiji i kulturi na bosanskohercegovačkom području u periodu rimske uprave. Studenti će imati priliku da se upoznaju sa modernim viđenjem pojmova rimskog osvajanja, romanizacije, antičke urbanizacije, kolonizacije i ekonomije u kontekstu prostora današnje Bosne i Hercegovine. Kako bi se upoznali sa antičkim nasljeđem BiH na ovom predmetu je predviđena posjeta muzeju (Zemaljskom muzeju ili Muzeju Sarajeva).				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa najstarijom nacionalnom historijom kroz izvore i literaturu. Budući da je riječ o studentima drugog ciklusa jedan od ciljeva ovog predmeta također je afirmirati kreativno, kritičko promišljanje o prošlosti BiH i društvenoj stvarnosti u antici.				
Ishodi učenja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poznavanje osnovnih faktografskih činjenica 2. Razumijevanje historijskih uzročno – posljedičnih veza 3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata 4. Prezentiranje usvojenih metodoloških odrednica historijske nauke u kontekstu pisanja eseja / seminara iz perioda pd 3.st.p.n.e do 6 st.n.e 5. Motivacija za izučavanje najstarije historije Bosne i Hercegovine i 				

Zapadnog Balkana
6. Razvijanje interesa kod studenata za budući naučno – istraživački rad

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica Datum	Nastavna jedinica
1.	Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Historijska topografija autohtonih naroda koji su naseljavali prostor današnje Bosne i Hercegovine u antičko doba. Utjecaj grčke civilizacije na prostor Bosne i Hercegovine.
2.	Izvorna pisana građa o ilirskoj / panonskoj etnografiji (Πολύβιος, <i>Titus Livius Gaius Plinius Secundus Maior</i> , <i>Appianus Alexandrinus</i> , Στράβων, <i>Marcus Velleius Paterculus</i> , <i>Lucius Cassius Dio Cocceianus</i> , Κλαύδιος Πτολεμαῖος, <i>Tabula Peutingeriana</i> , <i>Cosmographia</i>). Epigrafska građa kao antički izvor (ilirska onomastika na spomenicima, imena naroda, primjeri romanizacije, rimski i ilirski kultovi spomenicima nađenim na tlu Bosne i Hercegovine).
3.	Rimska osvajanja prostora današnje BiH (Ratovi sa Japodima i Dematima. Oktavijanov ilirski rat. <i>Bellum Pannonicum</i> . Batonov ustanak (<i>Bellum Batonorum</i>).
4.	Administrativno uređenje rimskih provincija Dalmacije i Panonije na tlu današnje BiH (nastanak provincije Ilirik, podjela Ilirika na provincije Panoniju i Dalmaciju. Definiranje pojma peregrinska <i>civitas</i> . Podjela provincije Panonije. Muncipalizacije, nastanak kolonija..)
5.	<i>Civitates</i> u Hercegovini (<i>Ager Epidauritanus</i> , <i>Municipium Dilluntum</i> , <i>Civitas Glinditionis</i> , <i>Civitas Melcumanis</i> , <i>Civitas Deremista</i> , <i>Ager Naronitanus</i> , <i>Civitas Derentinorum</i> , <i>Civitas Narensium</i>).
6.	<i>Civitates</i> u centralnoj i istočnoj Bosni (<i>Res Publica Aquarum</i> , <i>Municipium Bistuensis</i> , <i>Municipium S...</i> , <i>Civitates Desititates</i> , <i>Colonia Ris</i> , <i>Municipium Malvesiatum</i>)
7.	Peregrinske <i>civitates</i> i municipiji u Zapadnoj Bosni i Posavini (<i>Municipium Delminensium</i> , <i>Municipum Salvium</i> , <i>Municipum Sarziaticum</i> , <i>Civitates Duri</i> , <i>Civitas Ditionum</i> , <i>Civitas Mazeiorum</i> , <i>Civitas Iapodes</i> , <i>Civitas</i> , <i>Civitas Amantini</i> , <i>Breucus</i> , <i>Civitas Oseriates</i> , <i>Civitas Colapianos</i>)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	1. Rimski rudarski distrikt sjeverozapadne Bosne 2. Rimski rudarski distrikt istočne Bosne 3. Rimski rudarski distrikt srednje Bosne
10.	Religija autohtonog stanovništva na tlu današnje BiH u antičkom periodu
11.	Arhitektura i građevinarstvo na tlu današnje BiH u periodu I do VI stoljeća Vajarstvo i slikarstvo na tlu današnje BiH u periodu I do VI stoljeća
12.	Komunikacije (Dolabelin sistem cesta u rimskoj provinciji Dalmaciji. Raskrsnice. Putna čvorišta. Rimski itinerariji)
13.	Rimska vojska u unutrašnjosti Dalmacije i na prostoru južne Panonije (<i>Octo</i>

	<i>cohortes Breocorum. Cohortes Dalmatarum.</i> Rimski vojni logori na teritoriju Bosne i Hercegovine. Konzularni beneficiari. Utjecaj vojske na religiju domaćeg stanovništva. Romanizacija)
14.	Trgovina, zanatstvo, poljoprivreda i stočarstvo na području današnje BiH u antičkom periodu
15.	Prostor današnje Bosne i Hercegovine u kasnoj antici. Kršćanstvo na tlu BiH. Kasnoantička arhitektura na tlu današnje BiH. Ranokršćanske biskupije na prostoru današnje BiH.
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ol style="list-style-type: none"> Analitička metoda (analiza određenih vojno – političkih i kuturnih događaja kroz podjelu na manje tematske cjeline) Heuristička metoda (podsticati studente da kroz međusobni razgovor ili kroz razgovor sa nastavnikom dođu do zaključaka o uzročno – posljedičnim vezama u periodu koji se obrađuje) Metode izučavanja hronologije 																								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">R. br.</th> <th style="text-align: center;">Elementi praćenja</th> <th style="text-align: center;">Broj bodova</th> <th style="text-align: center;">Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">1.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td style="text-align: center;">5</td> <td style="text-align: center;">5%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td style="text-align: center;">15</td> <td style="text-align: center;">15%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3.</td> <td>Seminar</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">40%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">4.</td> <td>Završni ispit</td> <td style="text-align: center;">40</td> <td style="text-align: center;">40%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> </tbody> </table> <ul style="list-style-type: none"> 55 % potrebno za prolaz <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	5	5%	2.	Aktivnost na nastavi	15	15%	3.	Seminar	40	40%	4.	Završni ispit	40	40%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																						
1.	Prisustvo na nastavi	5	5%																						
2.	Aktivnost na nastavi	15	15%																						
3.	Seminar	40	40%																						
4.	Završni ispit	40	40%																						
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																						

	<p>ponuđenih tema iz perioda 3.st.p.n.e do 6.st.n.e u kontekstu bosanskohercegovačke historije</p> <ul style="list-style-type: none"> • parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Test će biti koncipiran tako da obuhvati gradivo koje će biti izloženo u prvih sedam sedmica nastave • završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra <p>Napomena:</p> <p>Popis tema za seminarske radove biti će dostupan studentima na web stranici Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu</p>
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>BOJANOVSKI 1988. : Ivo Bojanovski, <i>BiH u antičko doba</i>, ANU BiH, Djela knj. LXVI, CBI knj. 6, Sarajevo.</p> <p>MESIHOVIĆ 2018 : Salmedin Mesihović, <i>Bitka za Ilirik</i>, Sarajevo.</p> <p>ŠAČIĆ BEĆA 2022 : Amra Šaćić Beća , <i>Sjeverna Bosna u okvirima rimske Panonije / Northern Bosnia within the Bounds of Roman Pannonia</i>, Sarajevo.</p> <p>DŽINO & DOMIĆ KUNIĆ 2013: Danijel Džino & Alka Domić Kunić, <i>Rimski ratovi u Iliriku – povijesni antinarativ</i>, Zagreb.</p> <p><i>Dodatna</i></p> <p>Grupa autora 1984. : <i>Kulturna istorija BiH</i>, Sarajevo (poglavlja E. Pašalić i Đ. Basler).</p> <p>ARHEOLOŠKI LEKSIKON BIH, Tom (I - III), 1988.: <i>Arheološki leksikon Bosne i Hercegovine</i>, (ed. BORIVOJ ČOVIĆ), Tom I —III; Mape 1 — 4, Sarajevo.</p> <p>BASLER 1975 — 1976.: Đuro Basler, <i>Rimski metalurški pogon i naselje u dolini Japre</i>, GZM, N. S. Arheologija, sv. XXX — XXXI, 121 — 216, Sarajevo.</p> <p>BUSULADŽIĆ 2008.: Adnan Busuladžić, <i>Umjetnost antičkih mozaika na tlu današnje Bosne i Hercegovine / Ancient mosaics in the territory of Bosnia and Herzegovina</i>, Sarajevo.</p> <p>BUSULADŽIĆ 2011.: Adnan Busuladžić, <i>Rimske vile u Bosni i Hercegovini / Roman Villas in Bosnia and Herzegovina</i>, Sarajevo.</p> <p>BUSLADŽIĆ 2014.: Adnan Busladžić, <i>Antički željezni alat i oprema sa prostora Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo.</p> <p>GRBIĆ 2014.: Dragana Grbić, <i>Plemenske zajednice u Iliriku – predurbane administrativne strukture u rimskim provincijama između Jadrana i Dunava (I - III vek)</i>, Beograd.</p> <p>IMAMOVIĆ 1977.: Enver Imamović, <i>Antički kultni i votivni spomenici na području Bosne i Hercegovine</i>, Sarajevo</p>

	<p>KALJANAC 2022. : Adanan Kaljanac, <i>Stranputice rane arheologije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo.</p> <p>MARIĆ 2015.: Almir Marić, <i>Antičko društvo na prostoru današnje Hercegovine</i>, Filozofski fakultet u Sarajevu: rukopis doktorske disertacije, Sarajevo.</p> <p>MARIĆ 2019.: Almir Marić, <i>Rimske pomoćne kohorte na Humcu</i>, Mostar.</p> <p>MESIHOVIĆ 2011.: Salmedin Mesihović, <i>Antiqvi homines Bosnae</i>, Sarajevo.</p> <p>MESIHOVIĆ 2014.: Salmedin Mesihović, <i>Proconsules, legati et praesides. Rimski namjesnici Ilirika, Gornjeg Ilirika i Dalmacije</i>, Sarajevo.</p> <p>MESIHOVIĆ & ŠAČIĆ 2015. : Salmedin Mesihović & Amra Šaćić, <i>Historija Ilira</i>, Sarajevo.</p> <p>MESIHOVIĆ 2021.: Salmedin Mesihović, <i>Iliri-Postanci</i>, Sarajevo.</p> <p>PAŠALIĆ 1960. : Esad Pašalić, <i>Antička naselja i komunikacije u Bosni i Hercegovini</i>, Sarajevo.</p> <p>PAŠALIĆ 1975. : Esad Pašalić, <i>Sabrano djelo</i>, Sarajevo</p> <p>PAŠKVALIN 2012.: Veljko Paškvalin, <i>Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine</i>, ANU BiH, Djela, LXXXIII, CBI 9, Sarajevo.</p> <p>RAUNIG 2004.: Branka Raunig, <i>Umjetnost i religija prahistorijskih Japoda</i>, ANU BiH, Djela, LXXXII, CBI 8, Sarajevo.</p> <p>ŠAČIĆ 2011.: Amra Šaćić, <i>Antički epigrafski spomenici istočne Hercegovine</i>, Filozofski fakultet u Sarajevu : rukopis magistarskog rada, Sarajevo.</p> <p>ŠAČIĆ 2016. : Amra Šaćić, <i>Administrative Organization of Today's Bosnia and Herzegovina during the Roman Empire (I - III century)</i>, Filozofski fakultet u Ljubljani: rukopis doktorske disertacije, Sarajevo</p> <p>ŠKEGRO 1999.: Ante Škegro, <i>Gospodarstvo rimske provincije Dalmacije</i>, Zagreb.</p> <p>VELETOVAC 2014.: Edin Veletovac, <i>Istočnobosanska rudarska oblast</i>, ANU BIH Godišnjak, CBI 43, 113 — 121, Sarajevo.</p> <p>ZOTOVIĆ 2002.: Radmila Zotović, <i>Population and Economy in the Eastern Part of the Roman Province of Dalmatia</i>, Oxford.</p> <p>ZANINOVIĆ 2015.: Marin Zaninović, <i>Ilirski ratovi</i>, Zagreb.</p>
Napomene	Nastavnik će obaveznu literaturu studentima dati u digitalnom obliku u toku prve sedmice nastave

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Arheologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Epigrafika				
Šifra/kod	FIL ARH 433	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	6 ETC
Ciklus studija	DRUGI	Semestar	DRUGI	Ak. godina	2023/2024. 2024 /2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Preduslova za upis na ovaj predmet nema				
Jezik izvođenja nastave	Bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Amra Šaćić Beća			
	Kontakt podaci	Kabinet: 134 E-mail: amra.sacic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija	četvrtak 11 – 13 petak 10 – 12 petak 19-20	
Saradnik	Ime i prezime	Ass. Dina Vajzović-Balihodžić, MA (do povratka sa porodiljnog odustva vježbe drži prof.dr. Amra Šaćić Beća)			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: dina.vajzovic@ff.unsa.ba Telefon: : + 387 33 253 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u>2</u> ; seminar <u>0</u> ; vježbe <u>1</u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Predmet je koncipiran tako da se studenti upoznaju sa osnovama latinske epigrafije. Akcenat u radu će biti na epigrafskom materijalu pronađenom na tlu BiH. Predmet se zasniva na čitanju i analiziranju teksta natpisa što znači da će studenti kroz vježbe dobiti priliku da se upoznaju sa metodama epigrafije. U sklopu predmeta detaljno će biti objašnjene abrevacije, sigle, ligature i druge odlike karakteristične za epigrafiju. Posebna pažnja biti će usmjerena ka rimskoj, keltskoj i autohtonoj ilirsko – panonskoj onomastici. Radi praktičnog upoznavanja sa epigrafskim nasljedem BiH, u sklopu ovog predmeta je predviđena studentska posjeta muzeju (Zemaljskom muzeju ili Muzeju Sarajeva). Posjeta će biti organizirana ukoliko to epidemiološka situacija odobri.</p>				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	<p>Cilj kolegija je upoznati studente sa osnovama epigrafije što je za buduće arheologe važno jer tokom svoje buduće karijere izvjesno je da će se susretati sa arheološkim materijalom koji je kontekstualno vezan za epigrafske spomenike. Jedan od ciljeva jeste da studeti nauče da mogu razlikovati vrste epigrafskih spomenika, datirati ih i odrediti kontekst njihovog nastanka.</p>				
Ishodi učenja					

1. Poznavanje osnovnih metodoloških parametara epigrafije
2. Razumijevanje latinskog onomastičkog sistema
3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata
4. Prezentiranje usvojenih metodoloških odrednica kroz praktičan rad
5. Motivacija za izučavanje najstarih tragova pismenosti na tlu BiH

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje studenta sa predmetom, obaveznom literaturom i metodologijom rada. Pregled nastanka i razvitka pisma. Definisane pojma epigrafija.
2.	Osnovni onomastički elementi koji se pojavljuju na epigrafskim spomenicima (<i>praenomen, nomen, cognomen, agnomen</i>). Imenski obrazac žena. Patronimik ili filijacija. Širenje carskih nomena u Iliriku. Ilirska, panonska i keltska imena na tlu današnje BiH. Povezanost onomastike i procesa romanizacije.
3.	Znakovi uobičajeni u filološkoj kratici antičkih tekstova (objašnjene abrevacije, sigle, ligature i druge odlike karakteristične za epigrafiju) Transkripcija. <i>Dominatio memoriae</i> na epigrafskim spomenicima.
4.	Vrste natpisa: javni natpisi (<i>tituli publici</i>), privatni natpisi (<i>tituli privati</i>), pravni natpisi (<i>acta</i>) i natpisi na upotrebnim predmetima (<i>instrumentum</i>)
5.	Nadgrobnici natpisi (stele, cipusi, urne). Vizuelizacija spomenika. Početna formula (DIS MANIBUS; DIS MANIBUS SACRUM). Kratice na kraju nadgrobnog natpisa. Nadgrobnici spomenici na tlu današnje BiH.
6.	<i>Carmena epigraphica</i> – umjetničko izražavanje na epigrafskim spomenicima. Najstariji tragovi književnosti na prostoru Zapadnog Balkana.
7.	Posvetni (votivni) spomenici. Obrasci zavjetnih natpisa. Standardne kratice za imena i atribute božanstava. Autohtona, rimska i istočnjačka božanstva na natpisima pronađenim u BiH. <i>Interpretatio Romana. Tabellae defixionum.</i>
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Počasni natpisi. <i>Cursus honorum</i> . Carska titulatura. Vrste počasnih natpisa. Analiza tekstova uklesanih na počasnim natpisima. Natpisi na građevinama.
10.	Vojne diplome. Datacija. Konteksti nalaza. Autohtoni narodi u auksilijarnim jedinicama i vojne diplome. Pravni karakter vojne diplome. Struktura vojne diplome.
11.	Cestovni natpisi – miljokazi (<i>miliaria</i>). Vrste miljokaza (klasični i počasni). Karakteristike carskih miljokaza. Miljokazi u rimskim provincijama Dalmaciji i Panoniji.
12.	Natpisi na upotrebnim predmetima (<i>instrumentum</i>). Žigovi radionica. Kalupi. Skraćenice. Imena vojnih jedinica na rimskoj opeci.

13.	Karakteristike vojnih natpisa (<i>miles, eques, centurio, tribunus militum, veteranus</i>). Natpisi legija i kohorti na tlu današnje BiH. Onomastičke karakteristike na vojnim natpisima rimske provincije Dalmacije.
14.	Međanski spomenici. Lokalizacija nalaska. Karakteristike. Skraćenice.
15.	Digitalizacija epigrafskih spomenika
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

<p>Način izvođenja nastave (oblici i metode)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitička metoda (analiza tekstova uklesanih na epigrafskim spomenicima) 2. Heuristička metoda (postići studente da kroz međusobni razgovor ili kroz razgovor sa nastavnikom dođu do zaključaka) 3. Kvalitativna i kvantitativna metoda u kontekstu epigrafije 																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="464 1317 1430 1686"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej</td> <td>10</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>25</td> <td>25%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45 %</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: 100 bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	5	5%	2.	Aktivnost na nastavi	15	15%	3.	Esej	10	10%	4.	Polusemestralna provjera znanja	25	25%	5.	Završni ispit	45	45 %	Ukupno: 100 bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisustvo na nastavi	5	5%																										
2.	Aktivnost na nastavi	15	15%																										
3.	Esej	10	10%																										
4.	Polusemestralna provjera znanja	25	25%																										
5.	Završni ispit	45	45 %																										
Ukupno: 100 bodova			100%																										

	<p>semestra</p> <ul style="list-style-type: none"> • seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar ponuđenih tema iz oblasti epigrafije • parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Test će biti koncipiran tako da obuhvati gradivo koje će biti izloženo u prvih sedam sedmica nastave • završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i></p> <p>MATIJAŠIĆ 2002. : Robert Matijašić, <i>Uvod u latinsku epigrafiju</i>, Pula. BLOCH 1971. : Raymond Bloch, <i>Latinska epigrafika</i>, Beograd. MESIHOVIĆ 2011. : Salmedin Mesihović, <i>Antiqvi Homines Bosnae</i>, Sarajevo. KEPPIE 1991.: Lawrence Keppie, <i>Understanding Roman inscriptions</i>, Baltimore. COOLEY 2012. : Alisone E. Cooley, <i>The Cambridge Manual of Latin Epigraphy</i>, Cambridge University Press <i>The Oxford Handbook of Roman Epigraphy</i> (ed. Ch. Bruun and J. Edmondson), 2014, Oxford. PAŠKVALIN 2012. : Veljko Paškvalin, <i>Antički sepulkralni spomenici s područja Bosne i Hercegovine</i>, ANUBiH, Djela K. LXXXIII, Centar za balkanološka ispitivanja K. 9, Sarajevo.</p> <p><i>Dodatna:</i></p> <p><i>Epigraphic evidence from inscriptions</i> (ed. J. Bodel), 2001, London – New York IMAMOVIĆ 1977. : Enver Imamović, <i>Antički kulni i votivni spomenici na području BIH</i>, Sarajevo. MESIHOVIĆ / ŠAČIĆ 2015. : Salmedin Mesihović / Amra Šaćić, <i>Historija Ilira</i>, (poglavlje Latinska epigrafija kao izvor za historiju Ilira), Sarajevo.</p>

Corpus Inscriptionum Latinarum III (ed. Th. Mommsen), Berlin 1873: Supplementa 1889–1902.

Corpus Inscriptionum et Monumentorum Religionis Mithriacae (ed. M.J. Vermaseren), 2Bd, Den Haag 1956 —1960.

Carmia Latina epigraphica (izd. F. Bücheler), Leipzig, 1895 - 1897.

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMXL e MCMLX repertae et editae sunt (ed. A. et J. Šašel), Situla 5, Ljubljana 1963 (št. 1–451);

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMLX e MCMLXX repertae et editae sunt (ed. A. et J. Šašel), Situla 19, Ljubljana 1978 (št. 452–1222);

Inscriptiones Latinae quae in Iugoslavia inter annos MCMII et MCMXL repertae et editae sunt (izd. A. et J. Šašel), Situla 25, Ljubljana 1986 (št. 1223–3128).

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.1 (ed. M. Mirković et. S. Dušanić), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1976.

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.2 (ed. M. Mirković), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1986.

Inscriptions de la Mésie supérieure vol.3 (ed. P. Petrović), Centre d'Études Épigraphiques et Numismatiques "Fanula Papazoglou", Beograd, 1995

ALFÖLDY 1969.: Géza Alföldy, *Die Personennamen in der römischen Provinz Dalmatia*, BzN, N.F. Beiheft 4, Heidelberg.

BOJANOVSKI 1982.: Ivo Bojanovski, *Antičko rudarstvo u unutrašnjosti provincije Dalmacije u svjetlu epigrafskih i numizmatičkih izvora*, ARR JAZU VIII — IX, 89 — 120, Zagreb.

Dušanić 2010. : Slobodan Dušanić, *Selected Essays in Roman History and Epigraphy*, Beograd.

KATIČIĆ 1976.: Radoslav Katičić, *Ancient Languages of the Balkans*, Paris.

LÓRINCZ 2005.: Barnabás Lőrincz, *Onomasticon provinciarum Europae Latinarum*, Budapest.

MIGOTTI et al. 2018. : Branka Migotti, Marjeta Šašel Kos, Ivan Radman Livaja, *Roman Funerary Monuments of South-Western Croatia in their Material, Social and Religious Context*, Oxford.

MIŠKIV 1997 / 1998.: Jesenka Miškiv, *Rimska vojnička diploma iz Slavonskog broda*, VAMZ, Vol. 30 - 31, 83 — 101, Zagreb.

MÓCSY 1983.: András Mócsy, *Nomenclator provinciarum Europae Latinarum et Galliae Cisalpine cum indice inverso*, col. „Dissertationes Pannonicae“, Budapest.

RENDIĆ – MIOČEVIĆ 1989.: Duje Rendić – Miočević, *Illyrica (o problemu ilirske onomastičke formule u rimsko doba)*, u: *Iliri i antički svijet (ilirološke studije)*, 675 – 690, Split.

ŠAČIĆ BEĆA 2020.: Amra Šaćić Beća, *Klesarske greške na antičkim epigrafskim spomenicima sarajevske regije*, Godišnjak Udruženja BATHINVS „Acta Illyrica“ 223 – 238, Saajevo.

ŠAČIĆ BEĆA 2020 : Amra Šaćić Beća, *Ancient Epigraphic Inscriptions as a Source for Research of the Oldest Past of Bosnia and Herzegovina: Text Reconstruction and Analysis of Four Previously Unpublished Epigraphic Monuments*, Journal of the Faculty of Philosophy in Sarajevo (History, History of Art, Archeology) / Radovi (Historija, Historija umjetnosti, Archeologija), 25 – 43, Sarajevo.

ŠKEGRO 1997.: Ante Škegro, *Inscriptiones latinae et graecae Bosniae et*

	<i>Hercegovinae</i> , Opuscula Archaeologica, Vol. 21, 85 — 116, Zagreb. ŠKEGRO 2003.: Ante Škegro, <i>Rimski spomenici iz Bosne i Hercegovine</i> , VAMZ, Vol. 36, 135 – 164, Zagreb.
Napomene	Nastavnik će obaveznu literaturu studentima dati u digitalnom obliku u toku prve sedmice nastave

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET

SYLLABUS

Odsjek	Arheologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Historija stare Grčke				
Šifra/kod	FIL ARH 230	Status (obavezni ili izborni)	obavezni	ECTS	3
Ciklus studija	Prvi	Semestar	Treći	Ak. godina	2023 /2024, 2024 / 2025.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	Preduslova za upis na ovaj predmet nema				
Jezik izvođenja nastave	bosanski jezik				
Nastavnik	Ime i prezime	Prof.dr. Amra Šaćić Beća			
	Kontakt podaci	Kabinet : Kabinet: 134 E-mail: amra.sacic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 157	Termin konsultacija	četvrtak 11 – 13 petak 10 – 12 petak 19 -20	
Saradnik	Ime i prezime	Ass. Dina Vajzović-Balihodžić, MA (do povratka sa porodiljnog odustva vježbe drži prof.dr. Amra Šaćić Beća)			
	Kontakt podaci	Kabinet: 137 E-mail: dina.vajzovic@ff.unsa.ba Telefon: + 387 33 253 251	Termin konsultacija		
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 1 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 1 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Predmet je koncipiran tako da se studentima prezetiraju najvažniji segmenti kulturno - historijskog razvoja prostora na kome se razvijala grčka civilizacija. U radu sa studentima biti će akcenat na antičkoj topografiji, historiografiji i faktografiji u periodu od Grčko – perzijskih ratova do smrti Aleksandra Velikog. Studenti će imati priliku da se upoznaju sa modernim viđenjem pojmova demokratije, oligarhije, tiranije i monarhije. Kroz prospografsku analizu studenti će se upoznati sa najvažnijim događajima iz grčke historije (Solon, Leonida, Temistokle, Arhimad, Perkle, Fidija, Alkibijad, Nikija, Epaminonda, Pelopida, Demosten, Filip II Makedonski, Aleksandar Veliki itd). Nastava je popraćena prikazivanjem dokumenatarnih filmova, replika arheoloških predmeta sa prostora stare Grčke, te adekvatnim PowerPoint prezentacijama.				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	Cilj kolegija je upoznati studente sa najznačajnijim događajima iz starogrčke historije kroz rad na historijskim izvorima i literaturi. Pored toga cilj je da studenti razviju kritičko promišljanje o ulozi pojedinih ličnosti na razvoj historijskih događaja.				
Ishodi učenja	1. Poznavanje osnovinih faktografskih činjenica				

	<p>2. Razumijevanje historijskih uzročno – posljedičnih veza</p> <p>3. Poznavanje i upotreba kritičkog aparata</p> <p>4. Motivacija za izučavanje historijske prospografije</p> <p>5. Razvijanje interesa kod studenata za budući naučno – istraživački rad za razdoblje grčke historije</p>
--	--

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Upoznavanje s nastavnim planom i programom. Upoznavanje s literaturom. Historijska topografija stare Grčke
2.	Izvori za izučavanje najvažnijih događaja iz grčke historije (Herodot, Tukidid, Ksenofont, Plutarh, Diodor Sicilijanski, itd).
3.	Pregled kulturno – historijskog razvoja grčkog svijeta do Grčko – perziskih ratova (Homerska Grčka, Sparta, Kreta, Tesalija i Beotija od IX do V st. e. Grčka kolonizacija VIII- VI st. e.)
4.	Atika u periodu VIII – V st. (Atika u VII i VI st.e. Kilonova urota. Drakonovi zakoni, Solonovo zakonodavstvo. Pizistratova tiranija. Klistenovo zakonodavstvo. Privredni razvoj Grčke od VII do VI st.e.)
5.	Grčko-perzijski ratovi.(Jonski ustanak. Prvi i drugi Darijev pohod. Kserksov pohod. Termopili. Salamina. Plateja. Mikale. Posljedice grčko - perzijskih ratova).
6.	Propografska analiza Grčko – perziskih ratova (Darije II, Kserks, Militijad, Leonida, Temistokle)
7.	Atena u doba Perikla (arhitektura, umjetnost, kultura, filozofija i ekonomija, prospografska analiza najznačajnijih ličnosti iz doba Perikla)
8.	Polusemestralna provjera znanja studenata
9.	Peloponeski rat (Uzoroci rata.Faze rata. Završni period rata. Posljedice)
10.	Sagledavanje događaja iz Peloponeskog rata kroz prospografsku analizu najznačajnijih ličnosti (Arhimad, Nikija, Demosten, Alkibijad, Lisandar)
11.	Grčka u prvoj polovini IV st. e. Socijalno-privredna kriza u grčkoj početkom IV st. e. Hegemonija Sparte. Korintski rat i carski mir iz 386. st. e. Sparta, i Atena 380-370 st. e.
12.	Teba u doba Pelopide i Epimanonde - vrhunac tebanske moći
13.	Drugi pomorski savez, pobjeda nad Spartom i mir iz 371. st. e. Boj kod Leuktre i demokratski pokret na Peloponezu. Mlada tiranija u Grčkoj i Maloj Aziji.
14.	Uspon Makedonije i propast nezavisnosti Grčke. Makedonija za vrijeme vladavine

	Filipa II. Prosopografska analiza dinastije Argeada .
15.	Aleksandar Veliki – život i djelo kroz izvore i literaturu
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)
17.	Završni ispit za studente I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Analitička metoda (analiza određenih vojno – političkih i kuturnih događaja kroz podjelu na manje tematske cjeline) 2. Heuristička metoda (posticati studente da kroz međusobni razgovor ili kroz razgovor sa nastavnikom dođu do zaključaka o uzročno – posljedičnim vezama u periodu koji se obrađuje) 3. Metode izučavanja hronologije 																												
<p>Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra</p> <p>(struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)</p>	<p>Praćenje rada studenta se vrši dodjeljivanjem bodova za svaki oblik aktivnosti i provjere znanja u toku semestra, kao i na završnom ispitu nakon završetka semestra prema sljedećim elementima praćenja:</p> <table border="1" data-bbox="464 1104 1431 1469"> <thead> <tr> <th>R. br.</th> <th>Elementi praćenja</th> <th>Broj bodova</th> <th>Učešće u ocjeni (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.</td> <td>Prisustvo na nastavi</td> <td>5</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>2.</td> <td>Aktivnost na nastavi</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>3.</td> <td>Esej / seminar</td> <td>15</td> <td>15%</td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td>Polusestrialna provjera znanja</td> <td>20</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>5.</td> <td>Završni ispit</td> <td>45</td> <td>45%</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Ukupno: <u>100</u> bodova</td> <td>100%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Predviđene bodove za svaki od elemenata praćenja studenti postižu na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obavezno prisustvo studenata sa redovnim statusom studiranja uz maksimalno tri odsustva po semestru. • aktivno učešće u nastavnom procesu (interaktivna nastava između predavača i studenata kojom se usvajaju nove vještine i kompetencije te produbljuju prethodna znanja) - evaluacija i praćenja rada studenta tokom semestra • seminarski rad / esej koji predstavlja slobodan izbor studenta unutar ponuđenih tema • parcijalna provjera znanja polovinom semestra. Test će biti koncipiran tako da obuhvati gradivo koje će biti izloženo u prvih sedam sedmica 	R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)	1.	Prisustvo na nastavi	5	5%	2.	Aktivnost na nastavi	15	15%	3.	Esej / seminar	15	15%	4.	Polusestrialna provjera znanja	20	20%	5.	Završni ispit	45	45%	Ukupno: <u>100</u> bodova			100%
R. br.	Elementi praćenja	Broj bodova	Učešće u ocjeni (%)																										
1.	Prisustvo na nastavi	5	5%																										
2.	Aktivnost na nastavi	15	15%																										
3.	Esej / seminar	15	15%																										
4.	Polusestrialna provjera znanja	20	20%																										
5.	Završni ispit	45	45%																										
Ukupno: <u>100</u> bodova			100%																										

	<p>nastave</p> <ul style="list-style-type: none"> • završna provjera znanja koja obuhvata gradivo iz druge polovine semestra
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>
Literatura	<p><i>Obavezna</i> V. V. Struve-D. P. Kalistov, <i>Stara Grčka</i>, Sarajevo 1959. <i>Oksfordska historija stare Grčke i helenističkog svijeta</i>, Beograd 1999. Plutarh, <i>Uporedni životopisi</i>, Zagreb 1988.</p> <p><i>Dodatna</i> A M. Biten, <i>Stara Grčka</i>, Beograd 2010. <i>The Cambridge Ancient History 2-9</i>, Cambridge 2002, Cambridge University Press (odabrana poglavlja); P. Green, <i>Alexander to Actium: The historical Evolution of the hellenistic Age</i>, London 1994.</p>
Napomene	<p>Nastavnik će obaveznu literaturu studentima dati u digitalnom obliku u toku prve sedmice nastave.</p>